ARCZBŐR.

A szépség egyik fő feltétele a s ép arczbőr. Még a k vésbbé szép alkotásu arcz is elbájolhat, ha annak bőre kifogástalan. A legszabályosabb szépség p.dig csak akkor lesz kellően méltányolva, ha a bőr és annak színe nem mélkülözik a tisztaságot, fényt és fiatal üdeségt. Számtalan hölgy elvesz i minden igényét a szépségre, ha arczbőre kifogásolható. Hogy tehát ez szép és életfrissességű maradjon a késő aggkorig, használjuk a számos tekintély, s ezek között Pyefinch tanár Londonban, Raspi tanár, dr. Jünger, dr. Raudnitz, stb. által ajánlt, 14 év óta százezerektől használt **Lengiel-féle nyir balzsamot.** Ezen kedvelt szépitőszer a káros kendőzés, szenvedélyek vagy egy b okoknál fogva tönkre tett arczbőrt, sőt a himlő által szétroncsolt bőrszerveket is teljesen helyreállitja. A fonnyadt sz raz bőrt újra fölfrissiti és simává teszi, s annak kedves színezetet kölcsönöz, a legmakább korosabb urak és hölgyek által figyelembe veendő Hogy **Dr. Lengiel nyir-balzsaman** kivül nem létezik jobb és megbizhatóbb szer a bőr fentartása és szépitésére, mindazok elismerik, a kik kiséletet tettek vele. Egy korsóval fr. 1 50 — Valódi minőségben kapható **Budapesten:** Török József gyógyszertárában, király-utcza 12. **Pozsonyban:** Pisztory Bódognál, Mihálykapu. **Temesvárott:** Tarczay Istvánnál. 5813

!!Majdnem ingyen!!

A nemrég megbukott nagy britannia-ezüstgyár fölszámolása folytán a következő 42 db. kiválóan jeles britannia-ezüst tárgyat csupán 6 frt 95 krajczárért, mint az előállitási költségek alig negyed részért, adjuk, tehát majdnem ingyen és pedig:

6 db. kitűnő jó asztali kés, britannia ezüstnyéllel, valódi angol ezüst pengével.
6 „ legfinomabb villa, britannia-ezüst, egy darabból.
6 „ nehéz britannia-ezüst evőkanál
6 „ britannia-ezüst kávéskanál, legjobb min ség.
1 „ tömör britannia-ezüst tejszedő.
1 „ nehéz britannia ezüst lecsészedő.
6 „ britannia-ezüst késnyugtató.
6 „ felszolgáló tálcza, legfin. hornyolva.
3 „ britannia-ezüst tojásos pohárka:
1 „ britann a-ezüst tömör kenyérkosár.
2 „ hatásos britannia-ezüst asztali gyertyatartó.
1 „ britannia-ezüst szalon asztali csengetyű, ezüst hangzal.

Mindezen 42 db. igen finomra ezüstözött britannia-ezüst tárgy egy igazi angol ezüstnek fehér kinézése, most mind a 42 db. együtt csak 6 frt 95 kr.

12 db. Valamennyi 45 tárgy a legfinomabb britannia-ezüstből van készitve, a mely az egyetlen, a világon létező fémek között mely örökké fehéren marad, s a valódi ezüsttől 20 évi használat után sem különböztethető meg, amiért **kezesség is vállaltatik.** Czim és egyedüli megrendelési hely a cs. k. osztrák-magyar tartományok részére: 5768

Főraktára az első angol britannia-ezüst-gyáraknak:
BLAU és KANN, Bécs, I. Elisabethstrasse, Nr. 6.
Szállitás postautánvét mellett

Legfinomabb minőségű **gummi** vagy **halhólyag - óvszer,** tucsatja 2 frttól 6 frtig, valamint különlegességek nők részére, tucsatja 4 frt.
Pollitzer Mór sérvkötőkészitőnél, Budapest, Deák Ferencz utcza.
Megrendelések postafordultával utánvét mellett a-ok nal teljesitnetek. 5745

Nélkülözhetlen háztartási czikkek
valódi britannia ezüstből
a gyári árak **negyedrészén kaphatók**; n. m.:

	ezelőtt	most
6 db. kitűnő, asztali kés, valódi angol pengével	frt 9.—	frt 2.25
6 „ legfinomabb villa, egy darabból	frt 5.80	frt 1.45
6 „ evőkanál, tömör	frt 5.80	frt 1.45
6 „ kávés kanál	frt 3.—	frt —.75
6 „ késnyugtató, legjobb minőség	frt 6.—	frt 1.50
1 „ levesmerő, legjobb minőség, tömör	frt 4.—	frt 1.—
1 „ tejmerő, legjobb minőség, tömör	frt 2.—	frt —.50
6 „ legfin. hornyolt angol Victoria-tálcza	frt 2.—	frt —.50
2 „ szép asztali- vagy zongoragyertatartó	frt 4.—	frt 1.—

Mind a **40 darab** egyszerre megrendelve (frt 41.60 helyett) csak **9 frt 70 kr.** csomagolással együtt.

Továbbá kaphatók még:

	ezelőtt	most
6 db. csemege kés, angol pengével	frt 8.—	frt 2.—
6 „ „ villa, egy darabból	frt 5.60	frt 1.40
6 „ igen czinos kés, gyermekek számára	frt 8.—	frt 2.—
6 „ „ „ villa, „ „	frt 5.60	frt 1.40
6 „ „ „ evőkanál, „ „	frt 5.60	frt 1.40
1 meglepő szép álló toilettükör, forgatható	frt 6.—	frt 1.50
1 gyöngyöző szép czukor vagy vajszelencze	frt 6.—	frt 1.50
1 gyönyörű asztali csengetyű, ezüsthanggal	frt 4.—	frt 1.—
2 drb. igen czinos nagy szalon gyertyatartó	frt 8.—	frt 2.—
2 drb. grandole gyertyatartó, 4 karral	„ 36.—	frt 9.—
2 „ „ „ 6 „	„ 44.—	„ 11.—
6 „ igen czinos tojástartó	frt 6.—	frt 1.50
6 „ még szebb tojástartó, tálczával, egy darabban	„ 11.20	„ 2.80
1 „ czinos dohányosdoboz	„ 2.—	„ —.50
1 „ gyufatartó	„ 3.20	„ —.80
1 „ theaszűrő	„ 1.20	„ —.30
1 „ czukorcsipő	„	„ —.80
1 „ borshintő	„	„ —.40
1 „ kézi vagy éjjeli szekrény gyertyatartó	„ 2.—	„ —.50
1 „ sótartó	„ 2.40	„ —.60
1 „ főzelékkanál	„ 2.40	„ —.60
1 „ tisztitópor, egy-egy golyó	„	„ —.10

Több béczi kereskedő által »britannia-ezüst« czim alatt hirdetett czikkek csak rosszul sikerült utánzások, és inkább gyermekjátékszerek, melyek rövid idő multva feketék vagy sárgák lesznek.

Annak igazolására, hogy e hirdetésünk nem alapszik szédelgésen, ezennel nyilvánosan kötelezzük magunkat, ha az áruk valakinek talán nem tetszenének, azokat 8 nap alatt minden farmakadás nélkül visszavenni és a pénzt visszakülteni. A ki tehát jó és szolid árukat és nem rosz, semmire használhatókat akar pénzért vásárolni, ne küldje pénzét a bécsi szédelgőknek, hanem forduljon csakis közvetlenül az

Egyesült Britannia-Ezüstárúk Gyári raktárába
Budapest, HARIS-BAZÁR 17-ik sz. Rondeau.
Bemenet: Varosház-tér 9., és koronaherczeg-utcza 8.
Levélbeli megrendelések postafordultával teljesittetnek és pedig pontosan s lelkiismeretesen.
(Szállitási dij 5 kiló sulyért 33 kr.)

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ-FORRÁS
Elismert mint leghatásosabb valamennyi keserűviz között.

Dr. Leube W. a belgyógyászat tanára, Erlangenben. „Nem okoz kelletlen mellékhatást, ha nagyobb adagban vétetik. Sőt még oly esetekben is, hol a bélnyákhártya ingatott, e viz fájdalom nélkül székletét okozott." 5811

Dr. Korányi Frigyes, tanár és kir. tanácsos Budapesten. „Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést."

Dr. Gebhardt Lajos, tanár és a Szt. Rókus köz-kórház igazgatója, Budapesten. „Könnyen vétethetik és a többi budai vizekhez aránylag kevesebb mennyiségben és rövidebb idő alatt hoz kedvező eredményt létre."

Dr. Kiss Sándor, a Szt. János köz-korház igazgatója Budapesten. „Valamennyi budai keserűviz között kellemes íze és jeles hatása által tünik ki: gyomor s bélhurutcál, megrögzött székrekedésnél, alhasi vérpangánál, valamint vértolulásoknál, aranyérnél, étvágytalanságnál stb."

Ezen viz kapható minden gyógyszertár és fűszerárucsereskedésben és a forrásigazgatosságnál Budapesten.

MATTONI-féle
GIESSHÜBLI
legtisztább égvényes savanyuviz.
Édecsek, emézstési és mellgyógyszer.
Saját raktár-helyiségek: **Budapesten,** Ferencz József-tér 3. (Diana-fürdő.) 5800
Bécs, Maximilianstrasse 5, Tuchlauben 14.
Készletben valamennyi ásványvizkereskedés s gyógyszertárban.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utcza 4. szám) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

Magyar
Szent Erzsébet élete.
Irta
Dr. TOLDY LÁSZLO.
Képekkel illusztrálva.
Ára kemény kötésben 1 frt.

A FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utcza 4-ik szám) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

KERTÉSZET KÉZIKÖNYVE.
Tüzetes utasitás
a konyhakertészet, virágmivelés
és
gyümölcstenyésztés körében.

A legujabb kutfők után
irta
GALGÓCZI KÁROLY.
Átnézte és jegyzetekkel bővitette
Dr. FARKAS MIHÁLY.
Negyedik kiadás.
Ára füzve 80 krajczár.

GICHTFLUID
von
FRANZ JOH. KWIZDA
K.K. HOFLIEFERANT.

Veljegy.

Evek sora óta kipróbálva mint kitűnő szer köszvény és csúz, ficzamodások, az izmok és idegek feszessége, véralfutások, zúzódások, a bőr érzéketlensége, továbbá helyi görcsök (lábikragörcs), idegfájdalmak, s hosszabb ideig tartó bekötések által származott daganatok ellen; főként pedig nagyobb fáradságok és gyalloglások előtti és utáni erősödésre, stb., valamint aggkorban beállott erötlenedésnél.

Valódi minőségben a következő gyógytárakban: **Budapesten** Török József. **Eszéken** Dienes S. G., **Pozsonyban** Pistory Bódog, **Nagy-Szebenben** Morscher W. F, **Zágrábban** Mithbach Zsigmond.

Főraktár Kwizda Ferencz János,
csász. kir. udvari szállitó- és kerületi gyógyszerésznél, Kornenburgban.
Ára egy üvegnek 1 frt o. é.

Ezenkivül a koronaországok valamennyi város és mezővárosában léteznek raktárak, melyek időnként a vidéki lapok utján közhirré tétetnek. 5730

Asztalos és kárpitos
butorok
ujházasoknak, vendéglő, fürdőintézetek és nyárilakások tulajdonosainak készpénzfizetés mellett szállitunk: 5812

1 hálószoba-butorzatot,
mely áll 2 ruhaszekrényből, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény és 1 mozdó szekrényből, vesett munka 80, 1 5. 130. 150 és 200 forint, a legfinomabb rakott munka 220. 250. 300. 400 frt. a legfinomabb.

1 étterem-butorzat
1 kredencz, 1 francia asztal, 6 ebédlő-szék. 1 pamlag, 1 tükör 100 frt, 130, 200 frt, rakott munka 300 frt, 350, 400 frt, tölgyfa 500, 600, 700 frt.

Salon-butorzat, saját gyártmány:

1 rips garnitura	100–120 frtig
1 ggbe in garnitura	120–200 „
1 selyem garnitura	140–200 „
1 bourett garnitura	150–200 „
1 francia garnitura	250 300 „

Továbbá elvállalunk függöny- és redőnyözéseket.
Nagy raktár tükör, hajlitott nádszékek, valamint minden kigondolható esztergályos munkákból.
Vidéki megbizások utánvét mellett is teljesittetnek.

Oppodi és Ellenberger.
Budapest, Deák-utcza 5. sz. I. emelet.

Cs. k. kizáról szab. ujonnan javitott
RUGANYOS SÉRVKÖTŐK.

A legujabb találmány a Bogard, amerikai tudor után ujonnan javi ott rugányos sérvkötő Politzerről, ép ugy urak, valamint nők és gyermekek számára; rugók nélkül, tiszta gummiból művészileg szerkesztve, s azon czélja van, hogy még a legidültebb sérvet is a legrövidebb idő alatt egyforma helyzetbe hozza, és ép ugy nappal, a legfáraszatóbb munka, vagy sok járkálás m llett, mint szintén éjjel alkalmai is használható, anélkül, hogy a sérvben szenvedő hivatásban a legkevésbb is akadályozva lenne. »Nagy haszonnal jár, ha éjjen át is a testen marad, miután ekkor kiválóan jó és kellemes nyomást eszközöl a szenvedő részekre

Árak: egyszerű 6–7 frt; kettős 10–15 frt; gyermekeknek felével olcsóbban.

Nagy raktár angol és francia acczél sérvkötőkből, suspensoriumokból, szőve, gummiból, valamint a sérvasbőrből is A szervasbőr és gummi suspensoriumoknak az a czéljok, hogy a terjedést meggátolják. — Méhfecskendők, légpárnák, ágybetétek, honapszám-erszenyek, óvkészülékek, gummi harisnyák és minden gummára-czikkek. Sérvkötőknél megjelölendő, ha jobb, vagy bal felől vagy kettős legyen-e, ugy szintén a derék bősége is.

Megrendeléseket utánvét mellett p sta fordultával ezek ősöl 574
Pollitzer Mór csász. kir. kötelékkészitő, Budapest, Deák-Ferencz-utcza.

A FRANKLIN-TÁRSULAT
magyar irodalmi intézet kiadásában (Budapest, egyetem-utcza 4-ik szám) megjelent és minden könyvárusnál kapható:

A keresztyén egyház a IV. V. VI. századokban.
Irta
Dr. Baur Ferdinánd Christián.
A második német kiadás után
forditotta
KERESZTURI SÁNDOR.
Ára füzve 2 frt.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, félévre ... 6 „ | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre ... 4 „ | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre ... 3 „ | Külföldi előfizetésekhez a postailag meghatározott viteldij is csatolandó.

16-ik szám. 1880. BUDAPEST, ÁPRIL 18. XXVII. évfolyam.

ORSZÁGGYÜLÉSI KÉPEK.

IVÁNKA IMRE.

PÉCHY TAMÁS.

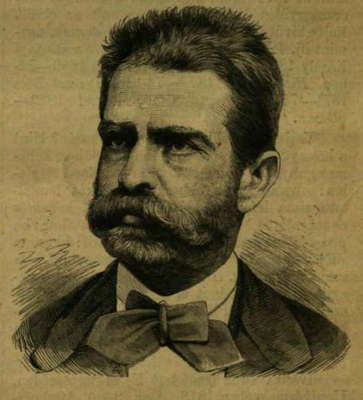

TELESZKY ISTVÁN.

GRÜNWALD BÉLA.

NÉMETH ALBERT.

GULNER GYULA.

Országgyülési képek.

Péchy Tamás. Közöltük már arczképét, irtunk már róla életrajzot és jellemrajzot és most mégis közöljük. Ő most az ország legelső választott tisztviselője. Hatalom és méltóság környezi. Az országgyülés képviselőházának választották elnökévé. Mióta a nádori magas állás betöltése talán örökre elhalasztatott: azóta a képviselőházi elnökség képezi legmagasabb fokát a választás utján nyerhető tisztességnek. Utána következnek a legfőbb számszék elnöke és a koronaőrök, noha az utóbbiakat a főrendiház és képviselőház együttes ülésben választja s noha ők némileg ország zászlósai is egyuttal. De hatáskörük csekély vagy legalább szűk. Állásuk inkább csak kitüntetés, mint hatalom. Utánuk legmagasabb rangu választott tisztviselő az ország fővárosának főpolgármestere. Az után következnek a vármegyék alispánjai, a városok polgármesterei s a törvényhatósági és községi tisztviselők. Hajdan a királyt is ugy választa a nemzet, s ma már oda jutottunk, hogy sokan arra törekesznek, hogy a falusi öregbirón kivül minden tisztviselő ugy legyen kinevezve.

Péchy Tamás a nyolczadik elnök, mióta az országgyülés alsóháza választja elnökeit. Azelőtt a rendi országgyüléseken az alsó táblán a «királyi személyes jelenlét törvényszéki helytartója», latinul a «Locumtenens personalis praesentiae regiae in judiciis» elnökölt, a kit magyarul Perszonálisnak, Személynöknek neveztek. Ennek nem létében pedig az Itélőmesterek, a Protonotáriusok. Az 1847-iki dicső országgyülésen az örökhirü 48-iki törvények legtöbbjének alkotásakor *Ghyczy* Kálmán mint Protonotárius elnökölt. Ugyanő volt az 1861-iki és 1875-iki egész országgyülések elnöke, valamint az 1872-iki országgyülés végén s a 1878-iki országgyülés elején is *Ghyczy* volt az elnök. Rajta kivül hat elődje volt még *Péchy*nek, ugymint ifj. *Pázmándy* Dénes 1848-ban, *Szentiványi* Károly 1865—68-ban, *Somssich* Pál 1869—72-ben, *Bittó* István 1872—74-ben, *Perczel* Béla 1874—75-ben, végre *Szlávy* József 1879—80-ban.

Vajjon jó elnök lesz-e *Péchy* Tamás? Mint a könnyü felső kabát jó és enyhe időben kellemes gunya, de hideg és zivataros időben eléggtelen: olyan lesz az ő elnöksége. Békés hangulatu, sima lefolyásu ülésekben bölcs, kellemes és tapintatos lesz kezében az elnöki hatalom; ha pedig fölzug a pártszenvedélyek vihara: hatalma valószinüleg eléggtelennek fog bizonyulni. De majd meglássuk. Ő eléggé nyugodt, eléggé tárgyilagos, az igazságot is eléggé szereti, a házszabályokat is jól ismeri, várjuk tehát a legjobbat. Perczel Béla is jó elnök volt, noha sokan aggódtak miatta.

Ivánka Imre (született Felső-Szemeréden, Hontvármegyében 1818. decz. 9-én). Ifjukorában a katonai pályára készült. Volt hadtanintézeti növendék, volt baka, volt huszár, lett később honvéd, s mint ilyen már 1848 októberben minden hadviselési szabály s minden lovagiasság ellenére parlamentairi minőségben elfogatott s a königgräczi várba záratott. 1861-ben pestmegyei főjegyző, majd dunapataji képviselő s ettől kezdve folyton tagja a parlamentnek. Miért, miért se, az egykori balközéphez csatlakozott s Tisza Kálmánnak személyes hive volt, noha a deákpárti kormányokkal folyton jó viszonyban állott s ezeknél nagy befolyása volt. A vasutalapitási korszakban nagy tevékenységet fejtett ki s ő volt egyik alapitója az első magyar dunai gőzhajótársaságnak is. Mikor a társaság 1874-ben liquidált: akkor a részvényesek azzal a gyanuval terhelték, hogy a társaságot ő segité megbuktatni s a cs. kir. szabadalmazott Duna-gőzhajótársaság kezére játszani. S bár ellene be nem bizonyitottak semmit: ettől kezdve gyakran fglalkoztak vele az élczlapok, a mire egyébiránt ő semmit sem adott.

Az 1867-ki kiegyezési tárgyalások alkalmával ő volt a balközépnek hadtani tekintélye. Ő és Várady Gábor és Podmaniczky Frigyes s később Perczel Mór. Azt beszélik, hogy 1865-ben s 1866-ban Deák Ferencz is gyakran megkérdezte véleményét katonai kérdésekben. Övét és Hollán Ernőét leggyakrabban.

Országgyülési szereplése nem volt elsőrangu, mert ritkán szólalt fel s inkább vasuti, közgazdasági gyakorlati kérdésekkel foglalkozott. Pártjának, a régi balközépnek pártszenvedélye soha el nem ragadta. Tárgyilagosabb oppozició senki nem volt, még Ghyczyt sem véve ki, mint ő. A fuzió őt is a kormánypártba sodorta, de most sokkal hevesebb védője Tisza Kálmánnak és politikájának, mint balközépi korában volt, s most gyakrabban fölveszi a keztyüt az ellenzékkel szemben, mint hajdan a Deákpárttal szemben.

Péchy Tamásnak anyai ágról távoli rokona s most a közlekedési tárczánál ő is emlegetett utódja. Ha Péchy Tamás olyan szerény ember nem volna s Ivánka Imrét oly igen nem szeretné: bizonyára rá testálná a közlekedési tárczát. Testvérjével *Ivánka* Zsigával ő is ugy volt, mint *Tisza* Kálmán *Tisza* Lajossal. Egyik testvér a balközépen, másik a Deákpárton, s bizony volt idő, mikor a testvérek heves indulatokkal szemlélték egymás működését. *Ivánka* Zsiga különösen engesztelhetlen volt a balközép ellen. Egyszer azt mondá tréfás indulattal: felköttetne minden balközépit. «Bohó — mondá neki valaki — mit csinálnál Imrével?» «Azt — felelé — a mit a többivel.»

Középmagasságu, jól táplált termete, lanyha járása, lutránus vallása, gyakorlati észjárása, jelentékeny mivelttsége s szólásra mindig kész, noha középszerü szónoki képessége a képviselőház érdekes alakjává teszik. Ha szól: szavait mindig figyelemmel hallgatják, noha huszáros bevágásai miatt az ellenzéket gyakran közbeszólásokra provokálja. De ő sem marad adós s Szilágyi Dezsőt különösen szereti közbeszólásokkal inzultálni. Ha 1875-ben, a fuzió idején a sokféle vállalat és elfoglaltatás engedte volna s ha ekkor a Deákpárt kedvetlensége utba nem áll: most Péchy Tamás után nem őt emlegetnék, hanem talán ő utána Péchy Tamást emlegetnék közlekedési miniszternek. Most az északkeleti vasut igazgatója.

Németh Albert (született Hevesmegyében 1820-ban). Rendkivüli egyéniség. Szelleme, szive, kedélye nem közönséges minta után készült. Ha a talentum fogalmát megállapitja a psycholog: benne megtaláljuk a talentum minden attributumát. Ha régi magyar táblabirót akar még valamely ifju ember látni: leselkedjék Németh Albert körül s minden napnak huszonnégy órájából egy-két óráig tartó igazi táblabirót ismerhet. Ha komoly férfiasságot keres valaki: benne azt is feltalálja; ha nagy eszmék, nagy kérdések fölött frivol elmélkedésekre van szükség: ő abban is gazdag. Igazságos és boszuálló, előzékeny és durva, kedélyes és rideg, gunyos és szenvedélyes, gavallér és tulbizakodó, kegyetlen ellenség, de könnyen kibékithető; önfeláldozó barát, de azért minden szót és mozdulatot megmér s könnyen neheztel. Phidias az istenszobrokat aranyból és elefántcsontból szokta faragni. Ha az aranyhoz és elefántcsonthoz pattogó gránitot, puha agyagföldet, s rugalmas guttaperchát is tudna vegyiteni: akkor, de csakis akkor ki tudná faragni Németh Albertet.

Ez az egyén. Nem politikai szereperől beszélünk. Politikai szerepe sokkal kisebb, mint tehetsége, de semmivel sem kisebb, mint a mekkorát ő komolyan akar vinni. Nincs olyan eszme, nincs olyan alkotás, melyért ő egész egyéniségét oda adná. Ő hű fia nemzetének, tekintélyes és becses tagja a függetlenségi pártnak, egyik legérdekesebb s mindig figyelemmel hallgatott szónoka a képviselőháznak, európai miveltségü ember, nagy memoriával, éles itélőtehetséggel, magyar józanészszel, európai forradalmárnak aspirációival s magyar táblabirónak reminiszczencziáival, de mindamellett ő még sem politikus. Egyéniségéről sem nem tud, sem nem akar lemondani. Ha miniszterelnök volna s ünnepélyes komolysággal deputácziót kellene fogadni: könnyen megtenné azt a tréfát, hogy a deputációval ékes szónoklatok helyett összeül pipaszó mellett anekdotákat elcsevegni. Ezért nem lehet államférfi.

48-ban már képviselő volt s azóta tagja az országgyülésnek folytonosan. De negyven év óta minden nagy férfit ismer e hazában, minden nagy küzdelemben részt vett s minden nagy kérdéshez hozzászólott. A hevesi «kolompéria» kortestivornyáiban gróf Keglevich Miklós mellett csak oly jól érezte magát, mint Deák Ferencz adomázó társaságában és zseniális humorát egyaránt megőrizte a függetlenségi harcz csatatérein, a hatvanas évek összeesküveiben s a politikai börtön fenekén. Határtalan tisztelője Kossuth Lajosnak, de határtalanul szerette és becsülte Deák Ferenczet is. Ennek állandó társaságában éveket töltött s a régi nemesi világ anekdotáiban Deák se volt gazdagabb, mint ő. De Deák is szerette és becsülte őt s egy időben legbizalmasabb embereinek egyike ő volt.

Magas, tekintélyes termet, hatalmas fővel, erős vonásokkal. Szemei nagyok, élesek és hidegek, bajusza tömött, s szakálla, ha szabadon ereszti, két óriási fürtben lobog, mint ókori prófétáé. Unokája ama nagybirü causarum regalium magisternek, Németh Jánosnak, ki Metternich herczeggel, sőt Ferencz királylyal szemben is lehetetlennek tartotta ezelőtt hatvan évvel a renitens vármegyék és megyei férfiak pörbefogását. A kik sokáig voltak Németh Albert közelében: emlékét és anekdotáit még unokáiknak is át fogják adni, és ő már, noha még erőteljes férfiu, régen el lesz temetve, a mikor még országgyülési hagyományok sokáig megemlékeznek róla.

Grünwald Béla (született Szent-Antalban, Hontvármegyében 1839. decz. 2-án). Középmagas termet, egyenesen tartott kopasz fő; szelid arcz, rokonszenves hang, választékos öltözet, állandó szemüveg: ez külseje. Ügyvédnek készült, s mikor diplomáját megszerezte: külföldi utazásokat tett Német- és Franczia or szágban. 1867-ben főjegyzőjévé s 1871-ben és 1878-ban alispánjává választá őt meg Zólyomvármegye. Ő hála fejében hiressé tette Zólyomvármegyét.

Most nekifeküdt a közigazgatás és nemzetiségi kérdés tanulmányozásának s arra a meggyőződésre jutott, hogy e két dolog Magyarországon szorosan összefügg, a mennyiben itt a nemzetiségi kérdést egyedül a történeti magyar megye elejtésével, az összes közigazgatási erőknek állami kézpontosításával s ekként az állami közigazgatás behozatalával lehet megoldani s a magyar államot a magyar nemzet részére biztositani. Nagy eszme ez, mely még ha egyoldalu volna is: akkor is megérdemelné, hogy egyesek egész lelkük egész erejét neki szenteljék.

És Grünwald neki szentelte. Mind otthon Zólyomban a gyakorlati adminisztrácció terén, mind a sajtóban a szellemnek fegyverével. És nem eredmény nélkül. Felrázta a kormányt s felrázta a közvéleményt. E kérdésben két irány képződött. Egyik, mely az övé; másik, mely az övének ellentmond. A kormány pánszláv tanintézeteket zárt be és tisztitott meg az ő kezdeményezésére, Zólyommegye a magyar hazafiság példája lett az ő munkássága folytán, röpiratai egymást érték s e röpiratok eszméi és érvei vitattattak sajtóban és parlamentben.

Ez már politikai siker. A sikernek haszna és dicsősége azé ugyan, ki a fölvetett és megérlelt eszméket intézményekké alakitja át s ekként életbe lépteti, de a sikernek érdeme azé, ki az eszméket fölveté és érlelé. És ez érdeme Grünwaldnak még akkor is megvan, ha nézetében tulzást, eszméiben rajongást s törekvésében egyoldaluságot tudunk is fölfedezni.

Az 1878-iki országgyülésre képviselői mandátumot vállalt s Tisza Kálmán oldalánál a kormánypártban foglalt helyet. E férfitól és e pártról várta programmjának megvalósitását. Csalódott s azért 1880. februárban kilépett a kormánypártból. Beszéde, melyet a költségvetési általános vitában tartott, két hétig volt állandó tárgya a parlamenti vitáknak — főleg azért, mert a mérsékelt ellenzék is ugyanekkor fejtegette közigazgatási programmjának érlelődésben levő pontozatait. Tisza Kálmánnal heves szóváltásba keveredett s egy négyszem közt történt ténybeli kérdésnél, Tisza előadására kijelenté, hogy az az előadás «nem igaz». Ezzel végkép fölégeté maga mögött azon hidat, melyen át a kormánypárthoz még közeledhetett volna.

Az állami közigazgatás eszméjéhez való tántorithatlan ragaszkodás miatt elnevezték őt közigazgatási Istóczynak. Beszédei nagy gonddal készültek, csinosak, tartalmasak s elegánsiával előadvák. Ha szól: a parlament mindig figyelmet szentel szavainak.

Elmélete hevesen megtámadtatott, kivált a függetlenségi párt részéről. Szemére veték az egyoldaluságot s nemzetiségi érveivel szemközt álliták, hogy mindaddig, míg a kormány nem független Bécstől, a vármegyében élő közigazgatási erőket nem szabad a kormány kezére adni, nehogy esetleg Bécs kezére jussanak azok. De ő azért marad elmélete mellett s nem alkuszik. E hajthatlanság örökre biztositja neki a kiváló érdekességet, de alig biztositja az államférfiui szerepet.

Teleszky István (született 1836. április 4-én Szatmárt). «Sok» ember. Doktor juris utriusque. Ügyvéd. Kodifikátor. Országgyülési képviselő. Tagja az államvizsgálati bizottságnak. Egy szóval a képviselőház legszorgalmasabb tagjainak egyike.

A régi balközéphez tartozott s mielőtt képviselőnek megválasztották, már akkor e párt vidéki notabilitásai közé számittatott. 1872-ben az általános választásoknál már képviselőjelölt volt. Békésben-e, Csanádban-e, nem emlékezünk rá bizonyosan, de arra emlékezünk, hogy hamis ellenfelei ezt a furcsa kortesverset csinálták ellene: «Teleszky hej, Teleszky — nálunk te nem telelsz ki!» Ez buktatta meg akkor, de nem hosszu időre. A következő évben 1873-ban Györffy Gyula visszalépése folytán megürülvén a nagyváradi kerület, képviselővé választatott. Ettől fogva most már harmadik országgyülésen képviseli e kerületet. 1875-ben a fuzió aranynapjaiban simán ment választása, de 1878-ban a szintén nagyváradi származásu Szilágyi Dezsővel ütközött s az első választásnál mindketten egyenlő számu szavazatokat kaptak. Csakis a második választásnál sikerült nehány szóval győznie.

Alacsony termet, sűrű szemöldök, vastag bajusz, mindig komoly, kissé fátyolozott, mélázó szemekkel, rokonszenves hang és hanghordozás. Szeret azzal dicsekedni, hogy ő nem politikus, a politikához nem ért, ő csak jogász. Ha e dicsekedésben a szerénységet és igazságot mérlegre tennők: bizony egyik alig nyomná le a másikat. Mikor balközépi volt: akkor szeretett jó lábon állani a Deákpárttal; most a mikor kormánypárti: szeret jó lábon állani az ellenzékkel. Czélját meglehetősen el is érte, de csak azért, mert a nagy politikai kérdésekbe nem szokott beleszólni, maradt annál a tárgynál, melyben szakember.

Elismeréssel jegyezzük ezt meg. Ha a törvényhozásban minden ember csak ahhoz a tárgyhoz szólana, melyhez valósággal ért: akkor bizony negyven-ötven embernél több alig tartana beszédet éveken át, de azért a parlament tekintélye valószinüleg magasabban állana, mint most.

Teleszky most az igazságügyminiszteriumnak házi kodifikátora, Pauler Tivadar miniszternek spiritus familiárisa. Ilyenné kezdett már válni akkor, mikor még Pauler deákpárti miniszter volt a Bittó-kabinetben. Már akkor kapott meghivást az öröklés körüli eljárásról szóló törvényjavaslat elkészitésére. Azóta mind Paulernek, mind Perczel Béla volt miniszternek sok törvényjavaslatot csinált, nehány azok közül törvénynyé is vált. Legujabb és legnagyobb műve a polgári perrendtartás reformjáról szól. A javaslat már kész s ki is van osztva a képviselő urak között. Jogászkörök, belül s kivül a parlamenten, egyaránt ostromolják e javaslatot, miután az még mindig a régi irásbeliség elavult princzipiumán nyugszik. Akár bukik, akár nem bukik e javaslat: annyi bizonyos, hogy ez országgyülésen törvény már nem lesz belőle.

Szónoklata a felvilágositó, meggyőzni törekvő, szakszerü érvekkel harczoló, hatást elő nem idéző, élczet s szenvedélyt nélkülöző, de figyelemmel hallgatott szónoklatok közé tartozik.

Gulner Gyula (szül. Vaálban, Fehérm., 1843.). Fiatal ember és ifju politikus, noha most már a harmadik országgyülésnek tagja. Pestvármegyében mint nagyon fiatal ember, közhivatalban kezdte a politikai pályát. Jegyzője volt a vármegyének s tolla, tehetsége és nem közönséges mivelttsége magára vonta Nyáry Pál figyelmét is, a ki pedig az ifju emberekbe nem könnyen szeretett belé.

Pestvármegye Nyáry Pál vezérlete, gróf Keglevich Béla népszerüsége s a Halász-család nagy befolyása alatt mindjárt 1867-ben és 1868-ban ellenzéki vármegye lett az uj, alkotmányos állapottal szemben. Pest, Bihar, Heves, Komárom, Somogy: ez öt nagy vármegye állt az 1869-iki heves választásoknál az országos ellenzék élén. Pest a balközéphez csatlakozott

és sem a főispán, sem a kalocsai érsek, sem a váczi püspök, sem a szelid gróf Teleki Sándor nem voltak képesek a vármegyét az ellenzékiségben megrenditeni. E vármegye mondá ki Nyáry Pál inditványára, hogy a megye a miniszteriummal szemközt koordinált hatalom s bár e nézet sem a 48-iki hagyományokkal, sem a parlamenti többség nézetével nem egyezett meg: mindamellett, mig Nyáry Pál élt, a megye tényleg hatalmas küzdelmet folytatott a deákpárti kormányokkal, mintha csakugyan egyenrangu hatalom lett volna a parlamentáris kormánynyal szemközt.

E légkörben növekedett, e politikai küzdelemben edződött meg Gulner Gyula politikai gondolkozása. Már mint jegyző részt vett a megyei vitákban s korához képest szokatlan nyugalma és tárgyilagossága, rögtönző képessége, nagy szorgalma s szelid, passziv egyénisége biztositák neki a megyei közönség rokonszenvét. Igy lőn 1872-ben megválasztva képviselőnek.

A balközép ekkor nehány fiatal erőt nyert. Gulner, Horánszky, Nagy György, Vécsey Tamás, Huszár Imre, Ugron Gábor, Csávolszky Lajos s még nehányan: ezek képezték a balközép ifju gárdáját. Huszár, Ugron, Csávolszky — egyik jobbra, másik balra elhagyogatták a balközépet, s azok közt, a kik megmaradtak mindvégig: Gulner szerzett legjelentékenyebb, noha azért nem elsőrangu parlamenti pozicziót. A fuzió őt is a kormánypártra csempészte át s az 1875-iki országgyülésen jegyzői tollat is adott kezébe, de ő már 1876 májusban elszakadt a kormánypárttól s a független szabadelvü pártnak lett b. Simonyi Lajos vezérlete mellett kiváló tagja. Az 1878-iki országgyülésre mint az egyesült ellenzék tagja jött fel s bár nyiltan nem igen szerepel: a pártnak közigazgatási programm-kérdésében ő képviselé legerélyesebben a megyei önkormányzat fentartásának elvét.

Középtermet, komoly arcz. Ritkán van jókedve és ritkán haragszik. Beszéde se ismeri sem a szenvedély lángolását, sem a pathosz fellengését, sem a gúnynak és élcznek pattogásait. Beszéde egyszerü, nyugodt, tárgyilagos, meglátszik rajta, hogy mint köztisztviselő, konkrét kérdések előadása és vitatása közben tanulta a politikát. Nagy politikus sohasem lesz belőle, de minden párt nyereségnek tartja, melyhez tartozik.

Visszaemlékezések a szabadságharczra.

MEZEI JÓZSEF jegyzeteiből összeállitotta BODON J.

VI.

A piskii hidnál.

(Kemény Farkas meg a székely góbé. Az elesett testvér. Nagy Pista a jég közt. A Bianchiak árulása. A halott keze.)

Mig a Bem ellött ujját Szigeti orvos Pad faluban levágta, addig mi csendeskén haladtunk tovább. Utunk balra kanyarodott egy hegy lábánál, mely Piskit egészen elzárta előlünk. Csak mikor a hegy végső csücskihez értünk, tünedezett elő a kis falu, melyhez az erdélyi hadjáratoknak egy fényes lapja füződik. Jobbra a Maros kanyarog a szép siklapályon, hátterében a magas sziklára épült Déva vára szürkéllett a derült februári napon.

A falu alatt folydogál a Sztrigy, ezen épült az a diszes, nagy fahid, melynek birtokáért anynyi nemes vér kifolyt. A Sztrigynek Déva felé eső partja egészen be volt nőve fűzfákkal, ágyúinkat kitünően el lehetett helyezni köztük.

Február 7-én déltájon érkeztünk Piskihez, Br. Kemény Farkast már itt találtuk; itt voltak a Máriásiak; a régi székely zászlóalj; két század Würtemberg-huszár, meg a verseczi üteg. Ennek az emberei tetőtől talpig osztrák tüzéregyenruhát viseltek, feketesárga kokárdával. Ez a viselet majdhogy torkukra nem forrt a csata hevében.

A Kemény ágyúi már szép rendben fel voltak állitva a füzesben. Mi a délutánt jobbára azzal töltöttük, hogy hallgattuk a távoli ágyószót, s találgattuk, honnan jöhet. Nagyon távoli volt, mert nem a levegő hozta a hangot, hanem a föld, s csak ugy hallhattuk, ha fülünket lenyomtuk a földre. Sz akadatlanul szólt, s vagy Arad, vagy Temesvárnál szólhatott jól megszokott zenéje.

Másnap reggel Szászváros felől egy osztrák törzstisztet pillantottunk meg, ott kóválygott az uton.

— Látod-e? szólitja meg Kemény Góger főhadnagyot, ki a füzes szélén állt két ágyúval.

— Látom.

— Lődd le, nógatja Kemény.

Góger vonakodott, mivel nagynak tartotta a távolságot. De a Kemény ujabb nógatására egyik ágyújával czélba veszi, lő, a füst eloszlik, a tiszt lova leroggyan, ő maga gyalogszerben iramlik tova.

Kemény Farkas mindenkit tegezett: tisztet, közembert egyiránt, ha nálánál fiatalabb volt. Kedves kulacsa örökké az oldalán fityegett, avas szilvóriummal megtöltve. Ezt gyakorta szopogotta a kedélyes öreg. De le-lenyujtogatta lováról honvédeinek is. «Früstköltél már te góbé? Nesze, nyomtasd le egy kis avassal» — és markába nyomta kulacsát. Ha a székely hosszadalmasan adott elő valamit, ezzel vágott a szavába: «Csak ne órájj, installlak, csak ne órájj!»

Olyanforma köpönyeget viselt, mint Bem, termetre is olyan kicsi volt, söt arczban is huzott hozzá valami keveset. Vezérségre nem termett, de a vakmerőségben párját ritkitotta.

9-én kora reggel rendkivül heves ágyútűz nyitotta meg a nevezetes csatát. Gyalogságunk közül a székely zászlóalj, vagyis a fehér szijjasok mentek először tüzbe. Sokáig keményen tartották magukat a tulnyomó erővel szemben, de a töltényük elfogyott. E miatt egyre üzengettek hátra, hogy váltsák fel őket, de a felváltással addig késlekedtek, mig utolsó töltésüket is kilötték s ekkor visszafordultak. A felváltásukra küldött honvédzászlóalj ép szembe jön velök, a fehér szijjasokat ellenségnek nézi és megfordul az is. Ez okozta a zavart s a hid első elvesztését.

Kemény Farkas a heves tusában a császáriak közé keveredett. Nehány osztrák katona már czibálni kezdte lováról, ujongó örömmel kiabálva: «Te vagy Bem! te vagy Bem!» «Na persze, hogy én vagyok» felelgette Kemény egész kedélyesen. Egypár huszár észrevette a bajt és nyomban kivágták az öreget.

Már elhagytuk a hidat, mikor Bem Dévaról megérkezett a tartalékkal. Haragosan, villámló szemmel állta utját a futóknak s izibe rendbe szedette a zűrzavart. Az osztrák gyalogság rohamléptekkel, előre szegzett szuronyokkal tört át a hidon. Az öreg a Mátyás-huszárok egy századát küldte ellenök. Horváth huszárkapitány kezet szorit barátaival, megöleli testvérjét, a gyalogsági hadnagyot: «Szervusz édesem, utoljára látjuk egymást.» Azzal százada élére áll s rohan a biztos halálba. A császáriak pusztitó tüzet adnak rohanó huszáirainkra, Horváth kapitány tömérdek golyótól átlyukgatva fordul le lováról a hid mellé.

Csatavonalakban jött a rendbeszedett gyalogság is. Kemény tusa után átnyomták az osztrákokat a hidon; mi pedig ujra felállitottuk ágyúinkat a füzes partján s tüzelni kezdtünk a hátráló császáriakra. Bem ép a hidra ért, mikor a hires 11-ik, Inczédi zászlóaljnak egy erős szakasza nekiront a folyónak és gázolni kezdi a térdig érő jeges vizet. A jég ropogott alattuk. Nagy Pista őrmester (volt színész) vezette őket. Bem figyelmessé lesz a zajra s felkiált: «Was ist das? Was ist das?» — «Mit Sturm, Herr General, a krisztusát» — kiáltja vissza Nagy Pista. «Bravó, Herr Leitinand» — mondja az öreg —

NORVÉGIAI HIDAK. — RIDDAR-SPRONG.

RUDOLF TRÓNÖRÖKÖS ÉS STEFÁNIA HERCZEGNŐ TALÁLKOZÁSA LAEKENBEN.

ALBÁN FÖLKELŐK GYÜLÉSE PRIZRENDBEN.

és Nagy Pista ott a jég közt lett hadnagygyá. S rajta veszett a «Sturm» szó is, mint valami nemesi előnév. Ezzel különböztették meg a másik Nagy Pistától, a kit «feketének» hittak s huszárfőhadnagy volt.

A hidnak ismét urai lettünk. Bem átment rajta, mi követtük az ágyúkkal. Közvetlen a hid mellett látok egy honvédtisztet térdepelve egy elesett holttesténél. A térdepelő fájdalmas arcza annyira hatott rám, hogy megszólítottam:

— Talán ismerte?

— Testvérem! — felelt a tiszt szomorun. Ez volt Horváth huszárkapitány; melle olyan volt, mint a rosta a tömérdek golyótól.

A Vizaknánál kezükre került napi parancsot ekkor használták föl a császáriak. A Bianchi-zászlóalj parancsnoka fehér kendőt tüzött kardjára s igy jött a Máriássiak felé. Ezek természetesen jó szivvel fogadták az átpártolókat s honvédtiszteink kezet szoritgattak a császári tisztekkel. — «Jól van pajtás, hát csak forditsatok arczot s verekedjünk együtt,» mondja a Máriássiak vezére. Azok arczot is forditanak s mennek szépen előre. Egyszer valami titkos jelre hirtelen megfordulnak és sortüzet adnak a mit sem gyanitó Máriássiakra. Közelemben történt a jelenet s láttam mint rogynak honvédeink rakásra, három-négy zuhant le egymás testére a rut árulók gyilkos tüze alatt.

Közelébb álló zászlóaljaink is látták a szennyes cselt, s iszonyu robajjal rohantak neki a Bianchi-zászlóaljnak. Bőszült szuronytusában szoritották be őket a fogadó udvarára, hol utolsó emberig elhullottak honvédeink fegyvereitől. Alkalmam nyilt bepillanthatni az áděz küzdelem eme helyére; iszonyu volt a kép, melyet a fogadó udvara tárt elém. Összevissza szórt holttestek borították be az egészet; egy öblös pinczegádor tetős tetejéig megtelt hullákkal.

Ágyutöltényeink is erősen fogytak a kemény harczban; nyargaltam hátra töltényekért. Az ut mellett egy zászlóalj honvédünk állott, kiknek főhadnagya Hegyesi vidáman üdvözölt, a mint előttük elvágtattam. Mikor visszafelé nyargalok a töltényekkel, nehány honvéd jön velem szembe s fegyvereiken egy nehéz sebesültet visznek ki a harczvonalból. A halálsápadt sebesült szomoruan int felém. Oda nézek: Hegyesi volt. Bokán felül hordta el az ágyugolyó mind a két lábát.

Mire ütegemhez visszatértem, a császáriak gránátjai oly sűrűn csapkodtak közénk, mintha minden erejöket meg akarták volna fesziteni. Szerencsénkre nagyon kevés gránátjok pattant el s alig tett valami kárt köztünk. Erősen fütyült a puskagolyó is, de oda sem hederitve folytattuk a tüzelést szakadatlanul.

A Sztrigynek a Marosba szakadásánál álltak a vasasok. Egy század Würtemberg-huszár oly keményen csapott rájok, hogy rövid csetepaté után megfutottak; de a heves összecsapásnál Aranyi kapitány ugy befurta magát a vasasok közé, hogy foglyul esett.

Még egyszer ment vissza Bem a hidon, mert hirül hozták, hogy az ellenség két szárnya körül akarja keriteni. Rossz kedvvel s nagynehezen hátrált meg az öreg, de a császáriak többé nem foglalhatták el a hidat. Mert a régi székely zászlóalj, most már feketére festett szijjal, utját állta a futóknak, az öreg ujra csatarendbe szedte a hátrálókat, ágyúink a füvesből erős tüzelést kezdtek, Lozenau osztrák lovassági ezredes, Bemnek ifjukori barátja s tanulótársa elesett: a császáriak futásnak eredtek.

Üldöző seregünk Pad falunál esteledett el. A mint szállás után nézelődöm, egy csinos ház ötlött szemembe a falu végén, Szászváros felé, a merre az osztrákok futottak. Végig mentem a tornáczon és csak ugy találomra nyitottam be az egyik szobába. Ide-oda tapogatóztam a koromsötétben, hátha valami gyujtó eszközre bukkanhatnék — és egy halott jéghideg keze akad a kezembe. Megborzadtam, bármennyire hozzászoktatott is a hadviselés az effélékhez. A szomszéd szobában szintén bodászott valaki; ez aztán világot gyujtott s ennek a fényinél megtekintettük a halottat. Osztrák kapitány volt, bizonyosan ugy hozták magokkal a futó császáriak, hogy majd eltemetik, mert koporsója is az udvaron állott. De nem értek rá s ott hagyták a halottat is, a koporsót is. A koporsónak mi vettük hasznát: Szabó Sándor a borsodi üteg főhadnagyát temettük el benne. Egy gránát szakitotta ketté derékon.

Kora reggel, sötétben hagytuk el a falut. A véres csatában sok huszár alól ellőtték a lovat; ezek most a hátukon czipelték a nyerget s bakáink jóizüen nevetgéltek rajtok. Szászváros son csak egy pár órát pihenve, haladtunk Alvincz felé, honnan Bem sebtiben elüzte a Puchner dandárját. A szászsebesi és fehérvári utra ágyúkat huzatott ki s egy zászlóalj honvédet állittatott fel, hogy innen ne háborgassák seregünket. Azután csatarendben vonultunk tovább; koronként arczot forditatott velünk az öreg Segesvár felé, a hol Puchner állt egész erejével. Igy siklottunk el a Maros partján, Fehérvár ránk ásító ágyúi alatt minden baj nélkül. A császáriak lovassága ide-oda száguldozott körülöttünk, bizonyosan mozdulatainkról hordták a hireket. Észrevettek bennünket a várban is,, de legnagyobb ámulatunkra egyetlen ágyut sem sütöttek el üdvözlésünkre. Csakis egy szakasz vasast küldtek utánunk, ezek puffogattak karabinjaikból, nagy hiába.

Ennél fáradságosabb utunk még bajosan volt az egész hadjárat alatt. Járatlan utakon kellett másznunk meredek hegyeket. Honvédeink maguk hozták az ágyukat, mert lovaink kidöltek. Igy vergődtünk be nagynehezen, sok bajjal Betvére. (Folyt. köv.)

Búcsu a Kárpátoktól.

Válnunk kell attól, a mit szeretünk, —
Szép erdő, ints felém még bucsuzóra!
Az álom, a mit adtál, tova tünt,
Ébrednem kell a keserü valóra.
Isten veled! többé nem nyugoszom
A szerelemnek szentelt tájakon!

A végső tölgyet még átölelem,
Mely édenednek áll őrt ajtajában,
Egy csók, egy könny ég a falevelen,
S aztán örökre bezárulsz utánam.
Isten veled! többé nem nyugoszom
A szerelemnek szentelt tájakon!

Vágtatva visz sorsom vaskereke,
Dübörgő zajjal elriasztja álmom,
Hegy-völgyet elföd a füst fellege,
Bár visszaintesz, nem lehet megállnom.
Isten veled! többé nem nyugoszom
A szerelemnek szentelt tájakon!

Szép erdő, válnom kell, de nem hagy el
Egy hervadt lombod s bánatom utánad,
S emlékül hagyja üdvét e kebel,
Mely benned eltévedt s rám nem találhat.
Isten veled! többé nem nyugoszom
A szerelemnek szentelt tájakon!

Bartók Lajos.

A faluból.

I.

Ne higyjetek leányok a legénynek.
Annak a sok mézes-mázos beszédnek.
Nekem is volt, a ki engem szeretett:
Hejh! de nem volt szive, lelke,
A mit mondott, elfeledte,
S árván hagyott engemet.

Bólintgatva intenek a virágok,
Könyes szemem szomoruan néz rájok.
Minek mennék? . . . virágra már nincs szükség:
A bokrétát mástól kapja,
Más szeretőt ölel karja,
A szive is másért ég.

A templomba hivogat a harangszó,
Oda megyek . . . nekem az a hely való.
Bánatommal ott nem leszek egyedül:
Leborulva, imádkozva,
Istenemhez fohászkodva,
Fájdalmam tán megenyhül.

II.

Napnak néz a napraforgó tányérja.
Kedves babám, meglathatlak tán még ma,
A hány rendet vág a kaszám sorjába:
Annyi csókot,
Édes csókot
Nyomok majd az orczádra.

Bujdokol a hold, a csillag nem ragyog,
Fáj a szivem, mert tenálad nem vagyok,
Te vagy az én boldogságom egyedül:
A te szódra,
Mosolyodra
Még az ég is kiderül . . .

Kipiroslott keleten az ég alja,
Hejh! ha Isten kérésemet meghallja,
Ha tégedet még e nyáron nekem ád:
Fenekestül,
Mindenestül
Felfordulhat a világ!

III.

‚Könytől ázik a két orczám,
Nem vagy igaz-szivü hozzám.
Hisz az egész falu szája
Hűtlenséged kiabálja.‘

«Ne mondj ilyet, édes szentem!
Tőled én ezt nem érdemlem.
Te vagy nekem a világon
Legkedvesebb gyöngyvirágom!

‚Jaj be édes a mondásod,
Még édesebb pillantásod . . .
Könyem tovább ne omoljon,
Sziven a sziv hadd dobogjon.‘

«Ne higyj hát az irigy szónak,
Tőled engem el nem szólnak.
Ugy szeretlek, babám, téged:
Akár meg is halnék érted!»

Kemenczky Kálmán.

Albán fölkelők gyülése Prizrendben.

A berlini kongresszusnak azon határozata, mely Szkander bég utódjainak birtokából rendeli kiegészittetni, illetőleg kikerekittetni egyfelől Görögországot, másfelől Szerbiát és Bulgáriát, de különösen Montenegrót, — roppant izgatottságot keltett az albán hegyek lakói között.

E nép, a pyrenaei hegyek közt lakó baszkok mellett az egyetlen autochton nép Európában, a régi pelazgok utódja, melyet még a fölötte elviharzott évezredek se tudtak teljesen kivetköztetni eredeti ősi jellegéből. Egész történetük, csaknem szakadatlan harczok lánczolata, egész életmódjukat harcziassá tette, elmondhatni rólok: fegyverben születtek. A török haderő legvitézebb, legedzettebb katonái belőlük telnek ki, mert nem szükséges kifordulni természetükből, mikor a zászló alá állitják. Rajonganak azért a darab földért, melyet annyi vérrel öntöztek s a portával szemben is, bár fenhatóságát elismerik, fön tudtak tartani bizonyos souverain jogokat.

A berlini szerződés most körülvágja határaikat, mint valami lepényt. Természetes, hogy ez intézkedésnek olyan hatásunak kellett rájuk lenni, mint mikor a méhkasba botot szurnak. Fölzudultak az albán föld lakói s megalkották azt a ligát, mely hazája épségét fegyverrel is megoltalmazni el van szánva, el, ha kell egész Európával, sőt tulajdon urával, a szultánnal szemben is, ki a kongresszus ama határozatát alájegyezte.

S hogy az albánok az ellenállást komolyan veszik, mutatja Mehemed Ali esete, ki török haderő élén jött az albánokat a szultán által elvállalt kötelezettség teljesitésére rábeszélni, s kit az albánok, daczára, hogy még nehány év előtt lelkesen harczoltak a vitéz tábornok zászlai alatt Montenegró ellen, — irgalmatlanul fölkonczoltak.

Most Mukhtár pasa áll ott huszonhat zászlóalj élén, hogy a berlini szerződésnek érvényt szerezzen. Ott áll már több mint egy esztendeje s missziójának még semmi sikere. Sőt az arnauták kemény magatartása ki tudta vinni azt, hogy az európai diplomáczia is meghátrált követelésük elől s némileg beleegyezett, hogy Guszinye és Plava helyett, melyet a kongresszus Montenegróhoz rendelt csatolni, más terület átengedése iránt történjék alkudozás Montenegró és a porta között.

A megállapodás sikerült, annak végrehajtása azonban aligha fog megtörténhetni vérontás nélkül. Az albánok és montenegróiak között már volt is összeütközés, bár az a hire járt, hogy az albánok szétszórattak, — a montenegróiak diadala legalább is kétes lehetett, mert a számukra rendelt területre az állitólagos győzelem után se merték tenni lábukat.

Az albán liga erélyesen működik, nem hagyja elaludni az ellenállás szellemét. Gyüléseket tartanak a községek választottjaiból, kik előtt erőteljes ifju harczosok mellett, roskatag aggastyánok tartanak tüzelő beszédeket. Prizrend, a hajdani Szerbia ez egykori fővárosa, a mozgalom központja, hol a százránczu fehérszoknyás albánok festői fegyverzetükben nagy számmal gyülekeznek s marczona áhitattal hallgatják a rajongó vének beszédeit, mint azt mai egyik képünk oly jellemzetes vonásokban állitja az olvasó szeme elé.

Norvégiai hidak.

Hogy az ember a viszonyok szülötte, azt alig bizonyithatja valami jobban, mint a házáját oly rajongva szerető norvég, és az ő kősziklás hazája. Szépek, vadregényesek lehetnek a szűk völgyek, melyek a Dovre-fjeld sziklakarjai között elterülnek, s oly andalitó lehet az örökös hómezőkről fakadó, s a sziklaormok között habbá verődő hegyi patakok vágása, mely Gugaard, Hardenger vagy Oresund vidékén mindenfelé kiséri a vándort, — de e vadregényes vidékek a magok egekig nyuló bérczeikkel, s több ezer láb mélységü szirthasadékaikkal semmi esetre nem nyernék meg az alföldi rónán nőtt magyar ember tetszését, mig a norvég — mint erről ott jártunkban magunknak is bő alkalmunk nyilt meggyőződhetni, — oly törhetlen szeretettel ragaszkodik e mohos bérczeihez, hogy készebb ezek között legnagyobb nélkülözéseket is tűrni, mintsem Európa dús kalászszal fedett rónáira menni le. Pedig e nélkülözések mellett mindennap még életével is játszik, midőn tehenét s kecskéit a minden lépten-nyomon előtörő hegyi patakok fölött átvezető ingó bürükön a hegyoldali legelőkre hajtja, melyek legnagyobb részt csak a parthoz erősitett, s lassanként végeikkel mind előbbre tolt szálfákból állanak.

Ilyen hidakat tüntet föl Laurgaard tájáról vett képcsoportozatunk, melynek középsője a hires *„Riddar-spronge“*, vagyis lovag-ugrás, mivel a monda szerint egy norvég lovag e zuhatag fölött megtett egy merész ugrással mentette meg mátkáját ellenfelétől. Hogy e mondának menynyire igaza lehet, azt egy még jelenleg is fennálló másik ily vakmerő közlekedési eszköz is bizonyitja; Norvégia délibb részében, t. i. a Rinkan-foss fölött — a Kongsbergtől a Hardenger felé vezető hegyi uton — ugyanis a Marie-Stigen nevü hid tulajdonképa a szirtszakadás fenekéről fölnyuló 50—60 láb magas sziklacsucsok hegyeiből áll, melyek néhol oly távol vannak egymástól, hogy csak ugrás által lehet egyikről a másikra általjutni, de a melyeknek hegyei azért ép ugy ki vannak koptatva az, ugy látszik, nem igen szédülékeny fejü norvégek lábai által, mintha nálunk valami régi országut kőhidjáról volna szó. A monda ehhez egy hasonló történetet fűz, t. i. hogy a szép westfjordaleni Mary, ki az átalellenes romokon ülve már évek óta várta tőle elszakitott kedvesét, midőn egyszer végre kunyhója felé közeliteni látta, oly hangos örömdalra fakadt, hogy a Rinkan-foss fölötti meredek kőszálakon ugráló kedvese, a daltól megszédülve, a mélységbe zuhant, s ekkor a leány is utána vetette magát a mélységen végigrohanó patak habjaiba.

D—y.

A GŐZHÁZ.

VERNE GYULA REGÉNYE.

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

Egy hirdetmény.

Munro ezredes, a ki csak egy vagy két órára hagyta volt el a szállást, előbb is visszatért mint mi s már várt reánk Hod kapitány, a ki nehány bajtársát látogatni ment a laktanyákba, velünk egyszerre érkezett vissza.

Azt az észrevételt tettem, s közöltem észrevételemet Banks-szal is, hogy Munro ezredes, ha nem is épen szomorubbnak, de gondolkodóbbnak látszott, mint rendesen. Ugy tetszék nekem, valami rejtett tüzet látok szemeiben, melyet könnyei már rég kiolthattak volna.

— Igaza van önnek, — felelé Banks; — valami történt, de mi történhetett?

— Ha megkérdezné Mac-Neilt? mondám.

— Ugy van, Mac-Neil tán megmondhatná.

S a mérnök, kimenve a szalonból, az őrmester szobájába akart benyitni. Zárva találta.

MEGÁLLOTT EGY PÓZNA ELŐTT...

— Hol van Mac-Neil? kérdé Banks Gumitól, a ki épen készült nekünk az asztalnál felszolgálni.

— Kiment, felelé Gumi.

— S mikor?

— Körülbelül egy órája, és pedig az ezredes ur parancsára.

— Nem tudod, hova ment?

— Nem, Banks ur, s azt sem, mi végből.

— Nem történt itt semmi elmenetelünk óta?

— Semmi, uram.

Banks visszatért a szalonba, s közölte velem az őrmesternek ismeretlen okból eltávozását.

— Nem tudom, mondá, mi történt, de hogy valaminek történnie kelle, az bizonyos. Várjunk.

Asztalhoz ültünk. Rendesen Munro ezredes is részt vett ilyenkor a társalgásban; szeretett hallani kirándulásainkról s érdeklődött az iránt, mit tettünk napközben. Vigyáztunk, hogy semmi olyat ne mondjunk, a mi legtávolabbról is eszébe juttathatná a szipojok lázadását. Azt hiszem, ő ezt észrevette, de nem tudom, hálás volt-e ezért, ámbár épen nem volt könnyü dolog, mikor oly helyekről volt szó, mint Benarész vagy Allahabád, a lázadás legvéresb szinhelyeiről.

Ez nap is készen voltam rá, hogy Allahabádról fog kérdezősködni. Félelmen alaptalan volt. Munro ezredes egy szóval sem kérdezte sem Bankstól sem tőlem, mivel töltöttük a napot; sőt néma maradt az egész ebéd alatt, saját gondolataival foglalkozott, s azokba merültsége perczről perczre növekedni látszott. Gyanusan nézett a katonai laktanyák felé vezető utra s több izben volt azon a ponton, hogy felálljon székéről, hogy jobban oda láthasson. Kétségkivül a Mac-Neil őrmester visszatértére várt oly türelmetlenül.

Ebédünk e szerint meglehetős szomorun folyt le. Hod kapitány pillantásaival kérdezgette Bankstól, hogy mi történt; de Banks sem tudott többet nála.

Mikor az ebédnek vége volt, Munro ezredes, a helyett hogy szokott pihenésére dülne le, lement a veranda lépcsőjén, nehány lépést tett előre az uton, még egy utolsó pillantást vetett arra, s aztán vissza fordulva felénk, igy szólt:

— Banks, Hod s ön is Maucler, nem volna-e kedvök elkiserni engem a katonai laktanyákig?

Azonnal felálltunk az asztaltól s követtük az ezredest, ki lassu léptekkel ment előre. Mintegy száz lépést haladva, Munro ur megállott egy magas pózna előtt, mely az ut felén volt s melyre egy hirdetmény volt kifüggesztve.

— Olvassák! mondá.

Ugyanaz a hirdetés volt, már több mint két hónap előtti kelettel, mely Nána Sáhibnak a bombayi kormányzóság területén megjelenését adta volt hirül s fejére dijt tüzött ki.

Banks és Hod nem nyomhatták el megdöbbenésüket. Mindeddig, ugy Kalkuttában, mint az ut közben, sikerült nekik megakadályozni hogy e hirdetés az ezredesnek tudtára jusson. Most a véletlen tudomására hozta azt neki.

— Banks — mondá Sir Edward Munro, megragadva a mérnök kezét — te tudtál e hirdetésről?

Banks nem felelt.

— Tudtad, már két hónapja, hogy Nána Sáhib megjelenése a bombayi kormányzóság területén jelezve volt — és nekem erről nem szóltál.

Banks nem tudott mit felelni; hallgatott.

— Eh, igen is, ezredes! — szólt Hod kapitány — mi tudtuk; de minek szóltunk volna? Ki áll jót, hogy a hirdetés igazat mond, s bizonytalanért miért ébresztettünk volna önben oly kinos emlékeket föl?

— Banks! — kiálta az ezredes, nála rég nem észlelhető erélylyel — hát elfeledted, hogy én, inkább mint bárki más, kell hogy megbüntessem ez embert! Tudd meg: csak azért álltam rá ez utazásra, hogy ujra lássam India északi részét, mert én soha egy perczig sem hittem a Nána Sáhib halálában, s mert soha egy perczig sem feledkeztem el boszuló kötelességemről! Veletek utra kelve: egy gondolatom, egy reményem volt csak — arra számitottam, hogy ezzel közelebb jutok czélomhoz. Igazam volt! A gondviselés szemeim elé hozta e hirdetményt. S most már tudom, hogy nem északon kell keresni Nána Sáhibot, hanem délen. Jól van tehát! Délre fogok menni.

Sejtelmeink nem csaltak. Csak egy utógondolat, több annál, egy rögeszme birhatta rá Munro ezredest ez utazásra.

— Munro, — felelt most Banks, — nem szóltam neked, mert nem hittem hogy Nána Sáhibot látták volna Bombayban. A hatóság ezuttal ismét félrevezettetett. Hisz e hirdetés márczius 6-áról szól; s azóta semmi nem igazolta annak igazságát. Nána Sáhib azóta ne adott volna-e életjelt magáról?

Munro ezredes egyelőre mit sem felelt a mérnök e megjegyzésére. Még egy tekintetet vetett az utra s azután igy szólt:

— Barátim, mindjárt megtudják, mi van a dologban. Mac-Neilt Allahabádba küldtem, levéllel a kormányzóhoz. Azonnal meg fogom tudni, megjelent-e valóban Nána Sáhib a nyugoti tartományok területén s ott van-e még, vagy ismét eltünt.

— S ha megjelent, s ha a tény kétségbevonhatatlanul meg lesz állapitva, mit fogsz tenni? — kérdé Banks, megragadva az ezredes kezét.

— Megyek, — felelt sir Edward. — Megyek, mindenhová, a hová a legfőbb igazság nevében mennem kell.

— Feltétlen elhatározásod ez?

— Igen, Banks, feltétlen. Ti tovább folytatjátok utatokat nélkülem; én még a ma esti vonattal indulok Bombay-be.

— Jó; de nem méssz magad — szólt Banks

egy pillantást váltva velünk. — Mi is veled megyünk, Munro.

— Ugy van, ugy, ezredes! — kiálta Hod kapitány; nem hagyunk magadat menni. A helyett hogy vadállatokra vadásznánk, gazemberekre fogunk vadászni.

— Munro ezredes — tevém hozzá én, — megengedi-e nekem, hogy barátimmal együtt én is elkiséréhessem?

— Helyes, Maucler! — felelé Banks — ma este indulunk —

— Felesleges, — szólt közbe egy komoly hang.

Megfordultunk. Mac-Neil állt előttünk, kezében egy hirlappal.

— Olvassa, ezredes ur; a kormányző ezt adta válaszul önnek levelére.

S Munro ezredes olvasá, a mint következik:

«A Bombay-i kormányző tudatja a közönséggel, hogy a márczius 6-án kiadott hirdetmény — Dandu Pantot illetőleg — tárgytalanná vált. Nána Sáhib tegnap, megtámadtatván a szopturrai hegyszorosokban, a hová csapatával menekült, egy összecsapásban megöletett. A cawnporei és lucknowi lakosok fölismerték. Balkezén egy ujja hiányzott — s tudva van, hogy Nána Sáhib akkor vágatta le egy ujját, mikor áltemetés által akarta elhitetni, hogy meghalt. Indiának nincs mit tartania többé a kegyetlen nábobtól, a ki annyi vérontás szerzője volt.»

Munro ezredes tompa hangon olvasta végig e hirdetményt. S a lapot kiejtette kezéből.

Mindnyájan hallgattunk. A Nána Sáhib halála, mely ezuttal kétségtelen volt, megszabaditott jövőre minden aggályainktól az ezredest illetőleg. Munro ezredes nehány percznyi hallgatás után, kezét végigvonva homlokán, mintha borzalmas emlékeket akarna onnan letörülni, igy szólt:

— Mikor hagyjuk el Allahabádot?

— Holnap hajnalban, felelé a mérnök.

— Banks, — mondá, — nem állhatnánk meg Cawnpore-ban, nehány órára?

— Akarod?

— Igen, Banks, szeretném.... még egyszer meglátogatni... utoljára, Cawnpore-t!

— Két nap mulva ott leszünk, felelt a mérnök egyszerüen.

— S aztán? kérdé Munro ezredes.

— Aztán, folytatjuk utunkat India északi részeibe.

— Igen, igen, északra! — felelt az ezredes, oly hangon, mely szivem mélyéig megrázott.

Valóban, ugy tetszék nekem, mintha Munro ezredes még némi kételyt táplált volna az iránt, hogy Nána Sáhib elesett az angol helyőrséggel való összecsapásban. Volt-e oka ilyen kételyre?

A jövő meg fogja mutatni.

(Folyt. követk.)

Központi telefon-iroda.

Körülbelül két éve, hogy a nagy közönség bővebb tudomást szerzett a telefonról, arról a ma már természetesnek tetsző, de első látásra nagyon is csudálatos találmányról, melynek segélyével a távolba is elhat a hang, daczára annak, hogy népes és zajos utczákon, egy vékony drót által vezettetik tova. Ezen készülékkel többször is foglalkoztunk annak idején.

Bármily nagyszerü is azonban ez a készülék, a közélet szempontjából addig nem lehet annak valami nagyobb fontosságot tulajdonitani, mig nem találtatott meg a mód, mely által a gyakorlati életbe is be lehet azt vezetni, s arra alkalmazni, hogy egyesek, kik távolról bizalmasan beszélgetni akarnak, ezt a telefon által mindenkor akadálytalanul tehessék.

Ma már ez a mód is meg van adva. Amerikában már társulatok léteznek, melyek a telefonon való beszélgetést közvetitik, s egy ilyen társulat (Gold an Stock Telephon-Company New-Yorkban) központi irodáját ez alkalommal olvasóinknak be is mutatjuk.

Egy oly helyiség ez, melynek iróasztala azon egyéneknek lakásával drót által van összekötve, a kik egymással beszélgetni akarnak, a kik tehát a társulatnál bizonyos költségek fizetése mellett magokat erre előjegyeztették. Mindenki lakásában van egy telefon és egy villamos csengő. Ha valakivel beszélni akar, megnyomja csengőjét, s az a központi irodában jelzi ád. «Mit kiván?» kérdi tőle azonnal telefon utján a hivatalnok. «Beszélni ohajtok Kovács Jánossal, a ki Piros-Rózsa-utcza 25-ik szám alatt lakik.» Az iroda hivatalnoka erre a beszélni kivánó fél telefonjának drótját összeköti Kovács János telefonjának drótjával. Az előbbi ismét csengő jelt ad, de az többé már nem a központi irodában hallható, hanem a Kovács János házában, ki visszacsenget annak jeléül, hogy figyel, s a mondandókat hallani fogja.

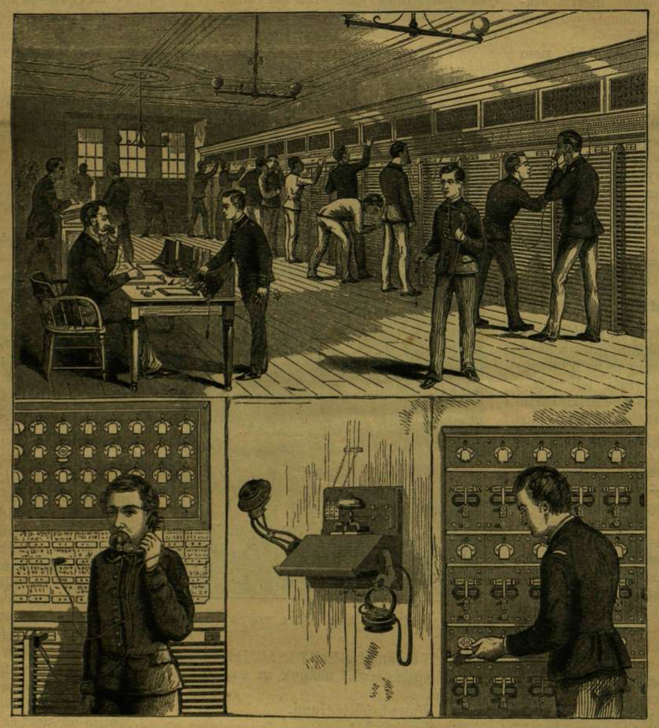

KÖZPONTI TELEFON-IRODA.

Természetes, hogy ily módon csak azok beszélhetnek egymással, kik a társulatnál magokat bejegyezték, s kinek lakásában ily telefon fölállittatott. Azért mindenki, a ki abba belép, megkapja valamennyi tagnak a nevét, hogy tudja, kivel lehet beszélni e, kivel nem.

Az alsó kép balfelől a központi közvetitő hivatalnokot ábrázolja, a ki a csengő jelt kapja, jobbfelől áll a hivatalnok, a ki a drótokat összeköti. A felső képben jobb felől az igazgató ül, ki a pontos szolgálatra felügyel, s előfordulható bajoknál intézkedik.

Ujabban, mint halljuk, nálunk is szervezkedett egy társulat, mely ily telefen-hálózatot akar Budapesten létesiteni.

Egyveleg.

* **A levélbélyegek** leggazdagabb gyüjteménye a berlini postapalota muzeumában van. Mult év juliusában volt 4498 faj képviselve, 2462 Európából, 1143 Amerikából, 441 Ázsiából, 251 Afrikából s 201 Ausztráliából. A levélbélyegek faját összesen 6000-re teszik; öt császár, 18 király, 3 királynő, 1 nagyvezér, 6 fejedelem, 1 fejedelemnő s több elnök arczképe van rajtok, némelyiken csak jelvények, mint pl. a pápa kulcsai stb.

* **Channing** Vilmos Ellery, a hires amerikai unitárius lelkész, s a rabszolgatartók ellen küzdő férfi születésének századik évfordulója április elején volt. Ez ünnepélyt az angol unitáriusok is nagy pompával ülték meg s a gyülést Martineau Dávid, a brit s külföldi unitárius szövetség elnöke vezette s kétezernél többen voltak jelen.

Emberáldozatok. Mandalay, a birmai király székhelyének lakosságában most nagy az izgatottság, mert a csillagvizsgálók azt állitják, hogy az idegenek (angolok?) káros befolyásának csökkentésére nagy engesztelő áldozatot kell bemutatni az istennek. Az áldozatok száma 400, s a község minden osztályából válogatandók össze. A pehoongyk, vagyis lelkészek közül 100-nak kell magát föláldoznia, azonkivül férfi-, asszony-, gyermek-áldozat szintén száz-száz lesz. Eddig már számos embert fogtak el, hogy annak idején meglegyen a kellő számu áldozat. A pehoongyk, kik eddig az áldozatok alól föl voltak mentve, rendkivül nyugtalankodnak, s tömegesen hagyják el Mandalayt. Néhány nappal ezelőtt meglátogatták a hatóság részéről hivatalosan a római katholikusok telepét, valószinüleg azzal a szándékkal, hogy a növendéklányok közül elfogjanak néhányat áldozatnak. A kisérletet szerencsére meghiusitották.

Utazás kutyákkal Európán keresztül. A mult héten különös utazó érkezett Stockholmból Berlinbe, egy svéd, a ki három izlandi kutya által vont kis kocsin akarja beutazni Európa nagy részét. Az utazást hathétre tervezi. Stockholmból Hamburgon keresztül jött, innen Boroszlón át Bécsbe megy, azután bejárja Svájczot, Olaszországot, Francziaországot és Tirolt és hajón fog hazatérni Svédországba. A vállalkozó utazó már meglehetősen idős ember; kocsija, alacsony négykerekü, csak olyan széles, hogy egy ember fér el benne, azonban elég hosszu, el van látva mindenféle kerékkötelekkel és bőrernyőkkel az idő viszontagságai ellen. Három kutyája szürke bozontos izlandi faj, hosszu lábuak, mint az agár, de igen erősek. Az esetre, ha az ebek egyike utközben eldöglenék vagy a kocsinak valami baja támadna, Hamburgban még három kutya és hasonló kocsi van készen számára.

Óriási czethal. Birmingham város jelenleg oly czethal birtokában van, melyhez foghatót eddig aligha láttak a szárazon. Ez állat 70 láb hosszu, kerülete 36 láb, a fark szélessége 13 láb 9 hüvelyk angol mérték szerint, végre sulya 50 tonna. Az óriási halat Murray Firthben a vihar sziklák közé sodorta, minek folytán apálykor szárazon maradt, hol a halászok megölték, s Smith and Sons nagy halkereskedő czégnek adták el. A vasuton négy egymáshoz kapcsolt kocsin vitték tova. Utközben a vonatnak meg is kellett állni, mert a tengelyek a roppant nyomás következtében megtüzesedtek. Birminghamban 4 teherszekérre rakták a szörnyet s azután 21 ló segélyével vitték arra a helyre, hol jelenleg látható.

* **A japáni mikado** nagy palotát épittet magának. A pompás épület félig európai s félig japáni stylben négy év alatt lesz készen, s mintegy 8 millió forintba fog kerülni.

* **III. Napoleon hires gyüjteményét** a pierefonti kastélyból a rokkantok palotájának muzeumába vitték. E gyüjteményben egyebek közt 600 régi fegyver volt, köztük több igen érdekes darab.

Garay János egy ifjukori levele.

A kegyeletes és hazafias terv, mely szerint Tolnamegye és főleg *Szegszárd* városa *Garay* Jánosnak emlékét szoborral megörökiteni óhajtja, mindinkább a megvalósulás felé közeledik. A megye székhelyén Garay-szoborbizottság alakittatott, melynek feladata: különféle agitációk, vigalmak rendezése, gyüjtések stb. által az eddig meglevő pénzalap kiegészitéséről s a kivitelről egyaránt gondoskodni. Fölmerült ujabban az a terv is, hogy a költőnek az eddigieknel tökéletesebb *életrajza*, s majdan *összes* művei kiadassanak; végre hogy szülőháza mielőbb *emléktáblával* volna megjelölendő.

A mozgalom eredménye eddigelé az, hogy az emléktábla betétele még ez évben megtörténik, a szobor fölállitása pedig, Garay életrajzának kiadásával egyidejüleg, pár év alatt várható.

Nem vélek tehát sikertelen dolgot cselekedni, ha a költőnek egy ifjukori levelét és versét az alkalommal nyilvánosság elé hozom, annyival inkább, mert levele, melyet édesatyjához, névnapja alkalmából, intézett: bepillantást enged mélyen érző szivébe, s fényesen jellemzi a gyöngéden szerető *fiut*.

A levelet *Babits* Mihály, kir. törvényszéki biró, kinek atyja a költővel szoros baráti viszonyban állott, volt szives a közlönek átengedni. Tőle tudom, hogy a költő, mint tanuló is, nagyon szűk viszonyok közt élt, s gyakran hónapokig Babits barátjának és tanulótársának szállását, vendégszeretetét kelle igénybe vennie. Mert atyja, ki eleinte jómódu kereskedő volt, egy számadási pör folytán, ugy szólván minden vagyonát elvesztette s igy fia neveléséről alig gondoskodhatott. A gyermek-ifju Garay tehát Pesten maga tartotta fenn magát, ugy a hogy tudta, sok nélkülözés és szenvedés között. Ez időben — 1830. május 15-én, tehát 18 éves korában — irta alább közlendő levelét is. Akkor a piaristáknál tanult s a filozófia hallgatója volt. (VII. oszt.) Szép, gömbölyü betüi a pergamenszerü, megsárgult papiron most is könnyen olvashatók.

A levél — az eredeti orthografia megtartásával — következőleg hangzik:

Édes Atyám!

A' mit mások szokásból, v. azért, mivel annak meg kell lenni, minden belső érzékenység nélkül csak pusztán tesznek: azt én itt belső érzéseimnek igaz ösztönétől késztetve, igaz fiui kötelességből és szeretetből teszem egyedül, mellyet ha valaha érzettem szivemben, bizonyára soha jobban, mint ébredező koromnak ezen napjaiban, melly átemelt már a' gyermekségnek lágy öléből, és én már érzem, és érthetem, mit tészen egy ollyan Atyát birni, mint szeretett szülőimben mi megáldattunk — —

Édes Atyám! olly nagyok és sokak érdemei, hogy azokat lehetetlen szóval előadni; azokat csak egy mélyenérző sziv tudja érteni, de nem kijelenteni; és oh! ezekért hogy lehetne az hálátlan, ki életét egyedül édes Atyjának köszöni? Meg, megmarad örökös emlékezetünkben; és azon sok terhek, azon bajok és gyötrelmek, mellyeket rendülhetetlen Lélekkel egyedül csak a mi boldogságunknak reménye alatt, olly terhessen viselt és visel. Meg, meg lészen áldatva még akkor is, midőn már a tisztább Égnek boldog országában fogja szenvedéseinek pálmáját megnyerni. Meg, meg fogjuk hálálni és köszönni mindenkor, és mindenütt — — és oh! azért megenged édes Atyám! ha az értetlen ifju érdemeit mindeddig elégségesen meg nem esmérhette; ha meggondolatlan, némelly az ifiui tűztől elragadott tettei által nem tett eleget azon kötelességnek, mellyel az *Atyának* tartozott. Oh Atyám! Mint késnek az idők, mellyekben valahára megint ölelhetem és azt jobban, mint valaha tettel is megmutassam, hogy — *Fiu* vagyok.

De szinte el is térek érzékeny elmerülésemben az utról, mellyen indulni volt szándékom: azonban öröm az nékem, bár melly mód alatt, csak róllok emlékezhessek és irhassak szeretett Szülőim! mindazáltal most oda térek és mondom, hogy nem lehetett különös örömérzés nélkül jelen lenni látnom dicső neve napját, nem lehetett, hogy azt örömöm kifejezésivel meg ne zengjem és a mit mások csupán csak szokásból tesznek, azt itt fiui közléseimből és igaz szeretetemből kijelenteni, midőn ezen kellemetes reggelen érzésem ily szavakra fakadott:

Téged lát e szemem vágyó pillantata burkolt
Éjnek alóla kiés fényben koszoruzva kilépni
Szép emlékű nap? — Áldásod hinti mosolygva
Rán fakadó tüntöd! — Te közelgetsz ünnepi fényben
Kedves Atyám neve ünnepjét fennhordva derülő
Arczodon oh! szép nap! Téged tisztelve nevezlek:
Légy nekem áldott hát, légy idvez szép nap ezerte!

Kelj te is andalgó Lelkem! kelj néma körödből
Áldozatot teszek, áldozatot! Melly teljes örömmel
Tellik el itt szivem! — — Nem szín ez, nem csalogány kéj
Melly a nyalka szokás hiu szárnyán lépdez előre:
Engemet ön tisztem belső szava, engem az érzés
A' fiu érzés ömlő lángzása hevit föl!
'S ön tisztem szavain, 's a' lángzó é. zet' idegjén
Vigan kél az öröm, vigan kel az ömledező dal.
Légy nekem áldott hát szép nap, légy idvez ezerte!

E nap az édes Atyám! mellyben öröm árja köritvén
Rád legelőbb tisztán lemosolygott kis cseresemőre
A koszorus Angyal, ki nevét hordozza személyed:
'S Gábriel Arkangyal *Jánosnak* híva nevedről.
E nap az édes Atyám! melly elsőbb éveid ékét
Visszahozá, mikor én fiad első néztem öledbe
'S Gábriel Arkangyal Jánosnak híva nevemről.
Duppla öröm! kettős ünnep! tisztelve nevezlek:
Légy nekem áldott hát, légy idvez szép nap ezerte!

Te pedig élj oh Atyám! örömünkre te édes Atyám, élj!
Rád még sok boldog napok öntsenek édes örömkéjt,
Melly tisztán, mint a Hajnal, melly harmat-özönnel
Kél ki bibor nyoszojájából, melly boldogulással
Édenesitse napod — haj! már ősz szinbe vegyülő
Drága napod! hát élj 's élted' bú meg ne zavarja!
És te is áldott légy szép nap! légy idvez ezerte!!!——

Bérekesztem e csekély, de mégis igaz és őszinte áldozatomnak zsengéjét, mellyet belőlem nem egyébb, mint az igaz fiui érzés és forró szeretet sajtolt ki, azon buzgó ohajtással, hogy bár azokat az Ur Isten ugy forditsa! és én édes Szülőimet és Testvérjeimet még egyszer boldogoknak láthassam! Ezért imádom Istenem, hogy szent áldását és malasztját kegyesen elterjessze fölöttök és valahára öröm poharát öröm kehellyé változtassa!!!

Ezekután csókolom sokszorta szeretett Testvérjeimet, és kivánok sok boldogokat és szerencséseket, kivánom, hogy egyszer valahára testvéri szeretettel őket átölelhessem!! Átölelhessem és hálaadóan 's tisztelve tisztelhessem Magát is Minden édes Anyáknak legédesebbike kedves Anyám!!

Maga pedig édes Atyám! vegye szivessen még egyszer kérem e köszöntésemet, valamint én azt tiszta szivből nyujtottam; és legyen, ha nem egészen kijelentője, legalább jele annak, a' mit érzek és mint kivánom azt megérdemleni hogy maradhassak Édes Uram Atyámnak holtig tisztelő engedelmes fia *Garay Nepomuk* sk. Philos.

(Kivül) Ajánlom *Garay Nep. János* Urnak, szeretett Uram Atyámnak, a legillőbb fiui tisztelettel... *Szegszárdon.*

Közli: *Kenézy Csatár.*

A trónörökös eljegyzése.

A belga királyleány, ki eljegyzése által Magyarország koronájának is el lőn jegyezve, Laeken kies kastélyában látta meg először a napvilágot. A végzet ugy akarta, hogy eljegyzése is itt menjen végbe, a hol bölcsője ringott.

Családi jellegü, de azért fényes ünnepély volt ez alkalommal a kastélyban. Hivatalos czime nem az «eljegyzés» volt ugyan, de azért e czélból rendezték. A hangverseny-teremben voltak összegyülve az uraságok, s ugy volt intézve a dolog, hogy mikor a téli kertbe vonulnak, az ifju pár kis időre négyszemközt találnak, az ifju pár kis időre négyszemközt találnak, a hol hasonló körülmények között azt mondják a jó öregek: «Hagyjuk magukra a fiatalokat».

Itt is ugy történt. Az uraságok, mintegy véletlenségből, kissé oldalt vonultak, mintha semmi sem történnék, s Rudolf főherczeg egy szép virágágy mellett szemben találta magát a pirulóifju leánynyal, ki e találkozás pillanatától kezdve arája lesz.

Egy franczia lap le is irja a köztök váltott szavakat: «Madame, elfogad-e férjének?» — kérdé a trónörökös. Stefánia herczegnő egyszerü, rövid igennel felelt, mire Rudolf főherczeg még ennyit mondott: «Királyi fenséged válasza engem igen boldoggá tesz.» — «És én igérem, viszonzá a herczegnő, hogy minden körülmény közt teljesiteni fogom kötelességemet ön iránt.»

Ezzel vége volt a magános párbeszédnek. Szerelmi vallomásnak, négy szem közti megkérésnek biz ez hidegen hangzik egykissé; de hát az udvari bevett czeremoniák mindennek megszabják a maga módját, melyhez még a sziv is alkalmazkodni kénytelen.

A főherczeg arája karját a magáéba fűzvén, oda vezette atyjához, ki a királynéval karján, a virágágy körül sétálva, figyelemmel kisérte az ifju pár találkozását, — s igy szólt: «Sire, felséged engedélyével megkértem Stefánia herczegnőt, hogy ajándékozzon meg kezével, s örvendve tudatom, hogy kérelmem teljesitve lőn.» — «Örülök, monseigneur, — felelé a király, — hogy önt vejemül fogadhatom.»

A herczegnő erre megölelte anyját, s a megtörtént eljegyzés a társaság előtt azonnal kihirdettetett.

Alig egy-két perczig tartó jelenet volt az egész. Egyszerü és csendes lefolyásából, a ki szemtanuja volt, alig következtethette volna, hogy arról az egész világ beszélni fog.

Hansen és az állati delejesség.

A hatás, melyet egy dán kereskedőnek Hansen Károlynak mutatványai Budapesten, Bécsben és Európa több nagy városaiban elértek, felvillanyozták mintegy az orvosi tudományokkal, különösen pedig az élettannal foglalkozó férfiakat, hogy a dolognak végére járjanak,

Mesmer delejezési módszere.

s adják megfejtését azoknak a tüneményeknek, melyeket delejezés név alatt szokás összefoglalni. Mert magokat a tényeket tagadni nem lehet. Hansen mutatványai Budapesten is alkalmasak voltak megingatni azt az apodiktikusan odavetett állitást, hogy itt nincs egyéb ről szó, mint szemfényvesztésről, csalásról.

A feladat nem is abban állott, kutatni: e mutatványokban mi a való, mi nem, — mint inkább abban, hogy azok természetes okokból magyaráztassanak ki. És ez nehéz feladat. Nehéz különösen egy tudósra nézve, a ki efféle tünemények magyarázatához csupán bizonyos előitélet mellett foghat hozzá. Tény ugyanis, hogy mindazok, kik hasonló tüneményeket mutogattak, összekeverték mindig a valót a valótlansággal, s a dolgok amugy is szokatlan voltánál fogva, az ember szivesebben valótlannak mondta azt is, a mi voltakép nem az.

Már az első férfiu, a ki hasonló tünemények előidézésével a mult század végén foglalkozott, Mesmer párisi orvos is ebbe a hibába esett, minek következtében korának minden nevezetes természettudósai ellene bizonyitottak, s egyszerü szédelgőnek nyilatkoztatta ki a nagy Franklin Benjamin is, ki ez időtájt politikai megbizatásban Párisban időzött. Mesmer fából készült emelvényt állitott össze, mely ásványokkal, csillogó holmikkal s vizzel volt megtöltve, s melyből különböző helyeken és irányban vas-

pálczák voltak kidugva. A beteg, kit orvosolni akart, az emelvényre lépett, oda érintette a beteg részt ezekhez a vaspálczákhoz, mig Mesmer maga egy fémpálczával körülte járt és megérintette testét több helyen. Ily módon állitólag többeket kigyógyitott, másokat mély álomba meritett, de mind eme kisérletekre ráüték az akkori orvosok a szédelgés bélyegét.

Azonban ez a mély álomba merités mai nap ismét szőnyegre került. Az orvosi tudomány régebben ismer efféle vagy ezekhez hasonló állapotokat, csak azoknak szántszándékos előidézése képezett nehézséget. Ilyen állapotban az eszmélet egészen elnyugszik, az illető nem tud magáról, sőt akaratának sem ura többé.

Előjöhet pedig ilyen állapot nem csak embereknél, de még sokkal könnyebben előjöhet állatoknál. Ha p. o. egy tyúkot kezünkbe véve, annak szemét jó sokáig egy tárgyra forditjuk,

Hypnotizált tyúk.

kivált, ha maga a tárgy fényes, ugy hogy csillogásával is felköltötte az állat figyelmét, megtörténik, hogy nehány percz mulva azt fogják tapasztalni, hogy a tyúk mereven marad, s 20—30 perczig semmiféle külső behatásra nem mozdul, sőt nem is adja jelét, hogy ezek hatással voltak reá. Szurni, csipni lehet, a nélkül, hogy

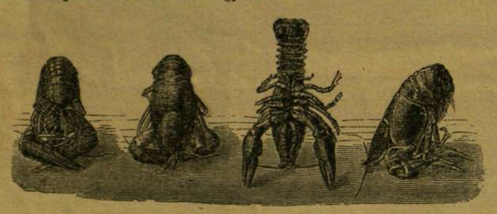

Hypnotizált rákok.

megmozdulna, sőt tollát is meg lehet tépni, a nélkül, hogy fölrezdülne. Kis idő mulva azonban, ha hirtelen rákiáltunk, hideg vizzel megfecscsentjük, sőt néha ha csak rá fuvunk is, föléled, és félve szalad el a helytől, hol rajta a mütétel végbement. Hasonlót tapasztalunk galamboknál, verebeknél, békáknál és egyéb állatoknál is. Különösen feltünő azonban a jelenség a rákoknál, melyeknek egész tetszésszerü állásokat lehet adni, a nélkül, hogy ők azokat megváltoztathatnák.

E tények s a Hansen által tett mutatványok következtében nehány tudós, embereken is tett hasonló kisérleteket, még pedig sokszor nem eredménytelenül. Különösen Heidenham orvos Boroszlóban azt vette észre, hogy sok ember, ha valamely csillogó tárgyat tartanak szeme elé, ugy hogy sokkal közelébb legyen szeméhez, semmint tisztán láthatná, egyszersmind pedig kicsit fölfelé kelljen e mellett szemét forditani, bizonyos idő mulva elveszti egészen eszméletét, és nem csak hogy nem bir tudomással arról, a mi vele végbemegy, hanem a legerősebb behatásokat sem érzi. Meg lehet szurni a testét tűvel, a nélkül, hogy az akár fájdalmat okozna neki, akár egy csepp vére is folyna; lehet kényszeriteni akárminő helyzetbe, ezt a helyzetet megmásitani teljesen képtelen. Nem csak hogy helyét változtatni nem tudja, de állását sem, s hátravetett fejjel, vagy térdelő állásban perczekig elállj, a nélkül, hogy hatalmában állana ezen változtatni. E mellett azonban önkénytelenül cselekszik olyasmit, a miről kivülről kapja meg másoktól az ingert. Kiváltkép pedig szeret utánozni. Igy utána megy, ha valaki vezetni akarja, kimond egyes szókat, ha szájába mondják, eszik, ha esznek előtte, vagy az evés jóságát előtte magasztalják.

De néha egy hirtelen rákiáltás elég, hogy fölébredjen, sokszor a ráfuvástól is magához

Hansen egy mutatványa.

tér. Ilyenkor nagyon ritkán emlékezik azokra, a mik vele végbementek, s akkor is csak részben és nem egészen.

Sokat abból, a mit Hansen mutogatott, természetesnek és valónak tüntetett föl némely szaktudós is, a kérdés csak az, hogy ártanak-e azok az egészségnek vagy nem? Itt tehát nem csodáról van szó, nem is személyes tehetségről, mely csak Hansenben lakik, hanem közönséges természeti tényről, melyet előidézhet más is.

Irodalom és művészet.

Regényirodalmunk érdekében. Jókai Mór husvétkor egy czikket irt a «Hon»-ba, melynek czime az volt: «Hát mi feltámadunk-e?» Értvén ez alatt a regényirókat, kik közül — ugy mond — már magán kivül nem is lát mást; de hitét fejezte ki, hogy föl lehetne őket támasztani és uj tehetségeket is növelni, a mire nézve terve is van. E tervet e hó 15-én délután adta elő az «irók és művészek köré»-ben, hol sokan jelentek meg. Jókai a regény- és átalában a szépirodalom hanyatlását annak tulajdonitja, hogy a közönség el van árasztva silány férczművekkel, melyeket rossz forditásban terjesztenek s megrontják az izlést. Mikor ő negyven év előtt a szépirodalom terére lépett, tizenhat éves korában irt regényeért («Hétköznapok») annyi tiszteletdijat kapott, hogy egy évig élélhetett belőle. Ma kezdő iró ilyet nem reméllhetne, mert a kiadók nem vesznek regényt, a kolportörök pedig selejtes franczia regények forditásait terjesztik el több ezer példányban. Ajánlja tehát, hogy magok az irók szövetkezzenek regények és elbeszélések kiadására, és szólitsák föl az országban levő olvasköröket, kaszinókat, kölcsönkönyvtárakat a pártolásra. Jókai terve szerint évenkint ki lehetne adni 52 kötetet, mert ha lesz pártolás, lesz iró is; az 52 kötet ára 40 frt lenne, mely az olvasó körök egyes tagjai közt szétoszolva, csekély összeggé enyésznék. Van az országban 2300 olvasó kör és kaszinó, 5—600 kölcsönkönyvtár, ezek évnegyedes befizetéssel könnyen adhatnak ki 40 frtot azért, hogy egész éven át jó olvasmányuk legyen. E vállalkozás előkészitésére bizottságot ajánlt alakitani. A jelenlevők elfogadták az eszmét és a tervet, s tiz tagu bizottságot választottak, melynek tagjai Jókai Mór, Vadnai Károly, Törs Kálmán, Kazár Emil, Berczik Árpád, Gyulai Pál, Balázs Sándor, Beöthy Zsolt, Lauka Gusztáv, P. Szathmáry Károly.

„Vindobona“ czim alatt a bécsi «Concordia» hirlapiró-egyesület fényes kiállitásu lapot adott ki, jótékony czélra, névaláirásokkal, kézirati másokkal, rajzokkal. A 24 oldalból 11 oldal foglal el névaláirásokat és jelmondatokat; a többi rajz, azok közt *Munkácsytól* egy anya két kis gyermekével s egy kutya két kölykével. A névaláirásokat az uralkodó páré és a trónörökösé nyitja meg. Magyar czelebritásoktól is több jelmondat van benne, de magyarul csak *Jókai* és *Tisza* irtak, a többi németül vagy latinul. *Jókai* ezt irta: «Észt lehet valakinek kölcsön adni, de szivet nem». *Tisza* Kálmán: «A jókedvü adakozót szereti az Isten. (Uj testamentum.) Rövidebb, hosszabb jelmondatokat irtak még: Haynald, Széll Kálmán, Szlávy, Trefort, Pauler, gr. Széchen Antal, gr. Apponyi Albert, Falk Miksa. A lapnak nagy kelendősége van a bécsi körökben.

Olasz mű Magyarországról. Barilari, a folyók szabályozása ügyében nálunk járt olasz szakértő, magyarországi utjáról jelentést tett a római dei Lindei akadémiában, s azt ki is nyomtatta. A kis műben Barilari igen rokonszenvesen nyilatkozik hazánkról s viszonyainkról.

Folyóiratok. A Hunfalvy Pál által kitünően szerkesztett „*Literarische Berichte aus Ungarn*“ czimű negyedévi folyóiratból, melynek hivatása tudományos mozgalmainkat a külföldnek megismertetni, megjelent a IV. kötet (évfolyam) 1. füzete. E füzet tartalmának legnagyobb részét (1—104 lap) gróf *Zichy* Ágost értekezése «A japáni művészetről» foglalja el, melyet a derék utazó eredetileg a m. akadémiának mutatott be, s melyet a szerkesztő egész terjedelmében, hű és gondos német forditásban közöl, mellé adva a tizenkét rajzot is, mely e becses értekezést kiegésziti. E dolgozat valóban alkalmas arra, hogy a magyar tudományosságot előnyösen mutassa be a külföld előtt. Egy, Európában még jóformán ismeretlen, távoli és elzárkozott világrészből ad eredeti, megbizható, alapos tudósitásokat, a mellett szellemesen s érdekes előadással. A japáni művészet ily részletesen s közvetlen szemlélet után, külföldi művekben sem igen volt még ismertetve. — A füzet második főczikke *Dux* Adolf szemléje legujabb szépirodalmunkról, tárgyalva Wirckner, Pulszky, Déryné Emlékiratait, Jókai két uj regényét («Rab Ráby» és «Szabadság a hó alatt»), Arany «Toldy szerelmé»-t, s a szinpad ujdonságai közül: Győry «Nótás Katá»-ját és Szigeti «Nagyralátó»-ját. — Az irodalmi rovat Anderson finn-ugor és indogermán összehasonlító nyelvészeti munkáját ismerteti Budenz József után; az ülési tudósitásokban végre a geologiai társulatról veszünk értesitést. A derék vállalat, évenként négy füzetben, melyek egy, körülbelül 40 ives kötetet tesznek ki, negyedévenként jelen meg s előfizetési ára 4 frt. — A „*Századok*“ aprili füzete közli Károlyi Árpádnak «A német birodalom nagy hadi vállalata Magyarországon 1642»-ben czimű tanulmányát, melyből a tud. akadémia legutóbbi ülésén Szilágyi Sándor olvasott föl egy részletet, s melyhez szerző nagy szorgalommal gyüjtötte össze az adatokat a különböző leváltárakból. A többi czikkek: «A pragmatica sanctió története Erdélyben», *Jakab Elektől*; több történelmi munkáé ismertetése és birálata, vegyes közlemények stb. — A *Természettudományi Közlöny*“ legutóbbi füzetében vannak: «A csillagok távolsága és a Vénus-átvonulások», dr. Weinek Lászlótól; «A bor és egyéb szeszes italok festésére és kezelésére használt anyagokról», dr. Wartha Vinczétől; «A hallásról és halló készülékekről», dr. Böke Gyulától; «Az állati magnetizmusról», B. K.-tól, ki érdekesen fejtegeti a Hansen mutatványai által annyira napi beszédtárgyá lett hypnotikus jelenségeket.

Közigazgatási kézikönyv. Az államnyomda a *Grünvald* Béla által összeállitott «Közigazgatási kézikönyv» szétküldését e héten kezdte meg, és legalább 10 napot fog igénybe venni, mert ötezer kötet szétküldése az ország minden részébe s kis részletekben sok időbe és munkába kerül. A munka három kötetben jelen meg s majdnem 100 ivet tesz. Könyvkereskedésbe csak 300 példány jut.

Egy uj vállalat első füzete jelent meg Rautmann Frigyes kiadásában: *Jakab* Elek «Szabadságharczunk történetéhez» czim alatt közzétett visszaemlékezései 1848—49-re. Szerző saját tapasztalásai és okmányok alapján beszél el részleteket a «nagy napok» történetéből. Az egész mű 8 füzetben jelenik meg s egy füzet ára 40 kr. Előfizetési ára bérmentes megküldéssel 3 forint. Minden füzethez egy kép lesz melykelve. Az elsőben Bem tábornok arczképe van, Divald fénynyomó intézetéből. — Ugyancsak Rautmannál a „*Magyar Lexikon*“, 50—51. füzetei jelentek meg. Az utóbbi füzetben utolsó szó Dávid, a miből látható, mily terjedelmes lesz e mű. Egy-egy füzet ára 30 kr.

Diszes mülap. *Szinay István* miskolczi fényképész igen diszes kiállitásu műlapot adott ki „*Magyarország közmivelődési és jótékonysági nőegyesületeinek pártoló és vezérhölgye 1880-ban*“, czim alatt. Negyvennégy női arczkép van rajta, a fővárosi jótékony egyletek és több vidéki egylet elnöknőinek és kiválóbb vezértagjainak arczképe. Kiadó a nevezett műlapból befolyó tiszta jövedelem jelentékeny részét az országos nőképző-egylet és az összes hazai nőegyletek jótékony czéljaira ajánlotta föl. A műlap ára kőnyomatban 2 frt 50 kr., fénynyomatban 1 frt 80 kr., kapható a kiadónál Miskolczon és ügynökei által országszerte. A művészi kivitelü képet ajánljuk a közönség figyelmébe.

A „Nőtan, vagy az asszonyi hivatás tudománya“ czimü könyvecskét, melyet De Gerando Antonia irt, mint a női erények ápolására és fejlesztésére hasznos olvasmányt a közoktatási miniszter a tanitónőképezdei és felső s polgári leányiskolai növendékeknek használatára ajánlotta. A könyv ára 30 kr.

Uj zeneművek. *Táborszky és Parschnál* megjelentek: «A szomszéd uram kakasá»-nak összes dalai, énekhangra, zongora kisérettel Herczenberger Istvántól, ára 1 frt 50 kr. «Párisi operabál-tánczok,» keringő ifj. Fahrbach Fülöptől ára 1 frt. — *Pirnitzer* Frigyes műkereskedésében megjelent: «Virág-dal», zongorára szerzé Ábrányi Kornél; ára 90 kr.

A népszinházban e hó 10-én adták először a népszinházi bizottság által kitüzött száz darab arany pályadijjal jutalmazott „*Legény bolondja*“ népszinművet, melyről és eddig teljesen ismeretlen szerzőjéről, Kóródi Péterről annyi sokat beszéltek eddigelesen is a lapok, hogy a közönség a legnagyobb várakozással eltelve várta az ujdonságot. A «Legény bolondja» azonban nem valami sikerült szinpadi termék, és a szerző tehetsége iránt csak a jövőre nézve ébreszt reménységet. Száraz, kemény dolog, és a mulattató fajhoz sem tartozik. Drámai cselekvénye alig van valami. A szerző dicséretes törekvése az volt, hogy alakokat fessen; és ez több vonásban sikerült is, habár tulságos terjeszkedéssel és nem mindig a cselekedetek, hanem magyarázgatások által, és elég gyakran nyers tulzásokkal, mint az iszákos Szűcsné, ki a darab kelletlen alakja. A fokalu Szűcs Kati, egy természetes kedélyü parasztlány, ki egészséges tulajdonságait csak akkor hagyja el, ha másokról kell beszélni, mert a maga javára bizony nem kimél másokat. Az ő egyhangu történetéből áll a három felvonás. A történet pedig az, hogy Katit egyszer a ragya látogatta meg, elvette szépségét, a mért vőlegénye ott hagyta. Az ángya is, Szűcsné azon volt, hogy Turi Gergely másfelé forduljon és saját lányát vegye el. Turi Gergely, noha szakitott jegyesével, azért csak el-eljár a házhoz, hol másik lány is van, együtt dalol és beszélget Katival, a ki még mindig szereti, ez épen nem szeretetreméltó legényt. A lány, a kit Turi el akar venni, mást szeret, belebetegszik a sok rábeszélésbe, hogy a Turi felesége legyen. Betegsége alatt Kati viseli gondját, mert csak ő nem veszti el fejét a háznál, s ekkor Turi meggyőződvén, hogy mily derék lány ez a Kati, s hogy a másik lány ugy sem akar hozzá menni, megint visszatérül Katihoz, a kit az ángya csak azért hiresztel el «legény bolondjának», hogy ezzel is elvegye tőle Turi kedvét. Ez a nagyon vékony mese, melynek szálai többféle alakot hoznak mozgásba. A szinpadi technika ismerésével van irva, a mit az is mutat, hogy események, eleven fordulatok és humor nélkül is birja a szinpadiasság idomait. *Blahánné* nagy virtuozitással játsza Kati szerepét, s jeles ábrázolása és gyujtó éneke adják meg a darabnak azt a savat, melyet a szerző elfeledett megadni. *Tamási* (Turi Gergely) szerepe már nem ily háladatos. Az egész előadásról dicsérettel lehet szólani. A dalokat Erkel Elek szerzette és van énekelni való elég. A közönség a hirtelen feltünt, és elvitázhatatlan tehetséggel biró szerző iránt az eddigi előadások alatt egyszer sem volt fukar a buzditásokban és megtapsolásokban.

Vendégszereplések. *A nemzeti szinházban* a vendégszereplések folynak. A drámának, az operának, a balletnek vendége van. A drámánál *Hunyady Margit* k. a., a vidék egyik kiváló tehetségü fiatal tagja szerepel. E hó 14-én lépett föl először Szigligeti «Fény árnyai» drámájában, mint Charlotte. Megnyerő szinpadi alak, s föllépése kedvező hatásu volt. Szerepköre azonban, ugy látszik, hogy a társalgási darabokban van, birván ehhez sokkal jobban a szavalat könnyüdségét, mint a drámai szerepekhez a szenvedély tüzét és az ábrázolás tömörséget. Föllépte szerződtetési czélból történik. — Az operánál *Edelsberg Filippin* k. a. «Lahor királyá»-ban mint Zitta vett bucsut. Szabatosan, routinnal énekel, de pályája emelkedési pontján már tul lévén, a közönséget fölmelegiteni nem tudta. Jött utána *Bartolucci* Viktorina egy fiatal olasz kisasszony, ki a «Kegyencznő»-ben lépett föl. Terjedelmes, ép hang fölött rendelkezik, s romannál a „*Magyar Lexikon*“, 50—51. füzetei jelentek meg. Az utóbbi füzetben utolsó szó Dávid, a miből látható, mily terjedelmes lesz e mű. Egy-egy füzet ára 30 kr. konszenves fogadtatásra talált. A balletnél *Coppini* k. a. a «Coppelia» és «Sylvia» tánczdarabokban a bravourok folytonos lánczolatával, szökkenései könnyüségével és kecses tulajdonságaival nagy tetszés közt szerepel. — *A népszinházban Abonyiné-Kovács Ella* folytatja vendégszereplését, s közelébb a «Kapitány-kisasszony» főszerepét játszotta nagy élénkséggel és énekelte tapsok közt. Hir szerint az igazgatóság már szerződtette.

A műcsarnokban jelenleg rövid időre ki van állitva Bem ércz-szobra is, mely Maros-Vásárhely terét fogja diszíteni. Kifejezésteljes szobor, mely Huszár Adolfnak sok elismerést szerez. Különösen a fej sikerült. A szobor részletesen volt már ismertetve és képben is bemutatva lapunkban. Szintén a műcsarnokban láthatók az operaszinház szobraira hirdetett pályázatra beérkezett művek. Egy Münchenben tanuló hazánkfiától Kiss Györgytől is érkezett szép szoborcsoportozat, mely a müncheni kiállitáson pályadijat nyert s az «irgalmas szamaritánus»-t tünteti elénk, midőn ő az uton, a rablóktól megtámadott, kifosztott s egészen összevert utast már borával megkinálta, sebeit olajjal bekente s szamara nyergébe elhelyezi, hogy haza vigye ápolni. Maga a képkiállitás e hó 25-ikeig marad nyitva, s akkor ujra rendezik. A képzőművészeti társulat most küldi szét tagjai számára az album-lapokat. Egyik a Mészöly Géza szép „*Balatoni halásztanya*“ czimü muzeumi tájképének másolata, Wörnle jeles rézkarczában. Másik: «Magyar fölkelők», Petenkofen életképe után rézbe karczolta Greux. A többi három az Eszterházy-képtárban levő festvények után készitett másolat; Rembrandt-féle «Fiatal nő arczképe», Brouwer Adriántól «A borkóstolók» s Murilló gyönyörű «Szent család»-ja, mindenik művészi másolatban. Megemlitjük, hogy a legközelebbi választmányi ülésen 41 tagot jelentettek be, a mi Ipolyi püspök beszéde hatásának tulajdonitható.

Az operaház külsején alkalmazandó tizenhat szoborra Huszár Adolf, Szász Gyula, Engel József, Kiss György, Brestyánszky Béla, Donáth Gyula, Strobl Lajos és Dunaiszky L. küldtek be mintákat. Az épitő bizottság a mintákat két hétig közszemlére állitotta ki, a műcsarnokban. A birálást a bizottság magának tartja fenn, de részvételre fölkérte Pulszky Ferenczet, Keleti Gusztávot és Kovács Mihály festészt is.

Közintézetek, egyletek.

A magyar tud. akadémia april 12-iki ülésében Szilágyi Sándor olvasta föl *Károlyi* Árpádnak «A német birodalom nagy hadi vállalata Magyarországon 1542-ben» czimű dolgozatát, melyben érdekesen van leirva, hogy Budavárának al- és felfoglalása a török által mily riasztó hatást szült a szomszéd birodalomban. A regensburgi gyülés által megszavazott huszonnégyezer főnyi segélyt, a török ellen, a lauenburgi fejedelmi értekezlet mennyire keveslé, ugy hogy még kétannyit kivánt kiállitani; a Genuábau időző Károly császár pedig, a szomoru hir hallatára, fölhevülésében maga szándékozott a sereg élére állani, hogy a budai Mátyás-templom tornyára ujra feltűzze a lerántott keresztet; de e szép szándékától (algieri hadjáratának kudarcza, vagyis gályái elvesztése után) elállt; a speyeri birodalmi gyülés azonban mégis csak elhatározá a nagy hadi vállalatot, mely azonban meghiusult. Ez előkészületek adatai képezik a dolgozat értékes anyagát. — A második fölolvasást *Gyárfás* István tartotta, bemutatván *Bakos* Gábor értekezését. «A magyar jogi műnyelvről». Jogi műnyelvünk keletkezése a 16-ik század első felére esik; a 17. és 18. századok alatt csak elenyésző cselekvőséggel gyarapodott. Annál behatóbb figyelmet érdemel korunk, az ujjászületés és nyelvujitás kora. Politikai teljes diadalát jogi műnyelvünk az 1843—44. évi II. törvényczikkel érte meg s e diadalát műnyelvünk a tudomány terén azon még ma is becses munkával ünneplé meg, melyet akadémiánk «Törvénytudományi műszótár» czimen ugyanekkor (1843.) bocsátott közre. Végül fejtegeti az uj műszótár alkotásának szükséges voltát, melynél az anyag előkészitő feldolgozása jogászaink, a kiegészitő feldolgozás pedig nyelvészeink kötelessége. *Vadnay* Károly kapcsolatosan Bakos felolvasásával, azon véleményének ad kifejezést, hogy ha szükség van reá, létesittessék a modern követelményeknek megfelelő jogi műszótár. *Tóth* Lőrincz ily szótárt szükségesnek tart s óhajtja, hogy a kérdés megbeszélés végett az osztályértekezlet elé utasittassék, mely inditvány el is fogadtatott.

A Petőfi-társaság april 11-én tartott ülésén az első felolvasást *György* Aladár tartotta «A magyar mythologia nyomai a gyermekvilágban» czim alatt, és több gyermekjátékot, mesét stb., emlitett fél, melyekben magyar mythologiai eredet ismerhető fel; össze kellene ezeket szedni annál inkább, mert mai nap az óvóiskolák s más intézetek modern s inkább idegen szellemü vezetése alatt már feledésbe kezdenek merülni. A másik hosszabb felolvasás *Balázs* Sándornak egy humoros rajza volt, egy öles termetü emberről, kinek sok gyötrelmet okozott nagysága s nem tudott soha olyan ágyat találni, melyben kedvére kinyujtózhatott volna. Költeményt kettőt mutattak be: *Torkos* László «Jobb emitt», E. *Kovács* Gyula pedig «Hajnal uram» czimü népballadáját. A felolvasások után zárt ülés következett, melyen a könyvkiadó-vállalat ügyében, mivel Aigner Lajossal a három évre kötött szerződés letelt, alelnök, titkár és Balázs S. küldettek ki teljhatalommal. A nemzetközi irodalmi kongresszus nevében Hugo Victor elnök a Petőfi-társaságot is meghivja a kongresszus Lisszabonban tartandó ülésére.

Az országos magyar gazdasági egyesület május hó végén fogja ünnepelni fennállásának *ötvenedik évfordulóját*. Az ünnepélyes közgyülés az uj városház disztermében lesz. Meghivatnak a miniszterimok, az egyetem, az akadémia, az országban létező kereskedelmi- és iparkamarák, a vidéki gazdasági egyletek, a fővárosi pénzintézetek stb. Az ünnepély alatt leplezik le Széchenyi István arczképét is.

A gazdasszony-egylet közelebbi választmányi ülésében bejelenték a pénzügyminiszter igéretét, hogy az állami kilenczedik vagy tizedik sorsjáték jövedelméből ez egyletet is részesiteni fogják. Egy német szinésznő Steinburg k. a., meglátogatván az egyleti árvaházat (melyben a növendékek ellátása havonkint 1071 frt 91 krba kerül,) látogatása emlékére ötszáz forint alapitványt tett s azt azonnal le is fizette. Sipos Antal a rendezett három zeneestély jövedelméből 173 frtot adott az egyletnek, mely összeghez még utólag harmincz forint felülfizetés járult. Megemlitjük még, hogy a főváros tanácsa dr. *Ballagi* Mórt bizta meg, az árvaházi iskola felügyeletével.

A „Tabita-nőegylet“ szerdán tartotta évi közgyülését Marschalko Leóné urhölgy elnöklete alatt. E csöndben működő egylet a fővárosi sok szegényét látja el ruhával, melyet a tagok magok varrnak a szerdai összejöveteleken, kenyérrel és sütő anyaggal. Tag 157 van. A lefolyt év bevétele 834 frt volt, kiadása 749 frt. Mult télen 136 egyént (illetőleg családot) segélyeztek, nagyobb részét fél éven át folyvást. Csak ruhanemüt hatszáztiz darabot osztottak ki, ujat is viseltet. Az egylet buzgó pénztárnokának Győry Vilmosnak köszönetet nyilvánitott a közgyülés.

Egyház és iskola.

A budapesti egyetem jubileumán a király is képviseltetni fogja magát. Képviselője *József* főherczeg lesz.

A Sz.-Benedek-rendiek ünnepe Monte-Casinon. A Sz.-Benedek-rend tizennégy százados jubileumát legfényesebben ülték meg a derék szerzet törzsházában, a monte-casinói kolostorban, melyet az ünnepélyre tetemesen kijavitottak. A jubileum napján hajnaltól kedve roppant embertömeg árasztotta el az összes udvarokat. A kolostor kapuinál százanként álltak a sátrak, melyekben bort, kenyeret, czitromot, narancsot, szentelt érmeket, képeket árultak. Benn a templomban ünnepi nagy mise volt. A templom tele volt gyertyával, más diszitést mellőztek. egyedül a főoltárt ékesitették virággal. A nagyszerü kolostor magányos hegytetőn épült. A hegy lábánál fekvő San-Germano városkából szilárd kőut vezet föl hozzá. Várszerü formája már messziről szembe ötlik. Hosszu alagutszerü bejárat visz a főbejárástól a kolostor helyiségébe. A második udvarban van a tulajdonképeni kolostor, melyet Sz.-Benedek az Apollo-templom romjai helyére emelt. A templom külseje és belseje nagyszerü. Belseje mindenféle szinü márványtól és drágakőtől ragyog; telve nagyszerü régiségekkel. A rend nagy történeti szereplését mutatja az a tény, hogy a bázeli zsinat idején 87,741 kolostort tudott kimutatni. A monte-casinói kolostor fénykora a XI. század. A kolostornak akkor két fejedelemsége, husz grófsága, 440 városa és falva, 250 vára, 23 tengeri kikötője, 1662 temploma volt. Jelenleg a kolostor az olasz zárdatörvény értelmében el van törölve, azért növendéket nem is vehetnek föl többet.

Adományok iskolai czélokra. *Szalay Pálné*, szül. Faragó Zsuzsánna nagykőrösi lakos az ottani iskolaépület költségeinek fedezésére 9000 frtot adományo

zott. *Vasmegye* közönsége 2000 frtot, a szombathelyi püspök s ottani székesáptalan 1000 frtot ajánlott a magyar nyelvet nem biró népiskolai tanitók számára, a nyári szünidő alatt tartandó magyar nyelvi póttanfolyam költségeire. Gróf *Zichy Sándor* kamarás, a seregélyesi róm. kath. iskola fölépítéséhez 1371 frt készpénzzel és 112,000 darab téglával járult.

Mi ujság?

* **Stefánia herczegnő fényképét**, mely lapunk mult száma mellett megjelent, sokan keresik kiadóhivatalunkban. Mintán mi az arczképből csak annyi példányt készitettünk, hogy minden előfizetőnknek jusson, e megkereséseknek nem tehetünk eleget s műkereskedésekbe kell utalnunk az illetőket, hol most már a fényképek kaphatók. — Több felől vettünk levelet olvasóinktól, melyben örömüknek adnak kifejezést ama meglepetés fölött, melyet nekik Stefánia herczegnőnek lapunk mult száma mellett székküldött arczképe szerzett. Cséffáról H. Gy. tanító a többi közt a következőket irja levelében:

«Rendkivüli örömet éreztem lelkemben, midőn a «V. U.»-ból arról értesültem, hogy ő fensége *József* főherczeg volt az, kinek kegyességéből — mi előfizetők — szerencsések vagyunk birni leendő királynénk kedves arczképét. Szivből örvendek tehát s örvendenie kell minden igaz magyar hazafi-és honleánynak, hogy ő fensége József főherczeg ezen tette által is megmutatta, miszerint azon kapocs, mely őt a magyar nemzethez fűzi, mily igazi jóindulatban találja alapját s hogy ő a magyar nemzet iránt őszintén érdeklődik. Tartsa is őt az isten még igen sokáig a legkedvezőbb egészségben!!»

A Koburg herczegi pár e hó 13-án meglátogatta az állami felsőbb leányiskolát, hol Berecz Antal igazgató fogadta az előkelő vendégeket. Az iskola minden osztályában megjelentek, hallgatták a feleleteket és a telefon gyakorlati alkalmazásával is volt alkalmuk megismerkedni. Kézimunka-kiállitást is rögtönöztek az intézetben. Az ének-előadás alatt mikor magyar népdalokat kezdtek énekelni, a herczegnő Berecz igazgatónak magyarul azt mondta: «Oh, ezeket szeretem hallani».

Tavaszi ünnepet terveznek a budapesti Károlyi-palotában és szép nagy kertjében jótékony czélra: a gr. Károlyi Edéné és gr. Pálffy Pálné védnöksége alatt álló bölcsőde, gyermekkert és hasonszenvi kórház-egylet javára. A bazár és kerti mulatság majus 2-án nyilik meg és három napig tart. A palota diszterme bazárrá változtatják, melyben a tárgyak elárusitását ugy a főrendű, mint polgári körökből számos hölgy vállalta magára. Adnak ki „*Tavasz*“ czim alatt alkalmi lapot is, rajzokkal és kézirati másolatokkal. Eddig már Munkácsy, Zichy, Keleti Gusztáv, Székely Bertalan, Greguss Imre, Ligeti Antal igértek rajzokat az ez ügyben fáradhatlanul buzgólkodó Pulszky Polixena kisasszonynak. Arany, Jókai, Szász Károly, Gyulai Pál, Falk Miksa. stb. dolgozatokat is adtak már. Az előkészületek közül kiválón buzgólkodnak gróf Dessewffy Pálné, Adlerné és Stefányné; a férfiak közül a franczia főkonzul. Az ünnepély rendezői egyenlő ruhát, egyforma kötényt és főkötőt fognak viselni. A bazárban leginkább a magyar ipar termékei lesznek képviselve, s a közönség a lehető legolcsóbb áron juthat a tárgyakhoz. Belépti dij 50 kr. lesz.

Kossuth Lajost e napokban majd baleset érte. Este a napi munka bevégezte után harmadmagával (Ihász ezredessel és a jelenleg Barracconéban időző Gunszt Bertalannal) leült dominózni. Kossuth meg akarván igazitani az asztal fölött függő petroleumlámpát, ennek csavarja véletlenül kiesett, s a lámpa mindenestül az asztalra zuhant. Szerencsére a lámpa golyója, melyben a petroleum volt, nem tört szét, csak az üvegekből töredezik le egyes darabok. Ekkép semmi nagyobb szerencsétlenség nem történt, azonban a letördelőzött üvegdarabok Kossuth kezefejét megsérték, ugy hogy ennek következtében most néhány napig akadályozva lesz az irásban.

Bem növérei. A Bem-szoboregylet Maros-Vásárhelyen legközelébb tartott ülésén a szobor leleplezési ünnepélyét az őszre, szeptember-hóra tüzte ki. Mint az «Erdélyi Figyelő» irja, Borosnyai Pál a tárgysorozat rendén hét darab okirat bemutatásával ajánlatba hozta a fővárosi statisztikai hivatal igazgatójának átirata alapján Bem tábornok még életben levő, de nagy nyomorban élő két nővére, a Kostroms nevü városban lakó, Szibériába számüzött Twardziczky Román lengyel nemes neje *Bem Antónia* és a Krakóban lakó *Bem Emilia*, özv. Kozsowszka asszony fölsegélyezésére történendő adományok gyüjtését. A bizottság ez ügyben mindent el fog követni.

Gr. Széchenyi Béla visszatérőben van ázsiai mesrész utazásából. Gr. Zichy Géza e hó 7-én kapott tőle levelet, mely 32 napig volt utban, s ebben tudatja a gróf, hogy rövid idő alatt Kalkuttába ér. Kalkuttában kellemes meglepetés vár a grófra, a mennyiben itt egész csomó magyarországi levelet fog találni s ezekből értesül majd, hogy mi történt idehaza 1878. augusztus hava óta, mert ezen idő óta legkisebb értesitést se kapott a hazai dolgokról s családjáról. Utitársai Kräuter és Lóczy már előbb elváltak tőle s igy ezek valószinüleg hamarább haza-érkeznek a grófnál.

Garay Jánosnak szülővárosa Szegszárd szobrot akar emelni, előbb azonban emléktáblával jelölik meg a költő szülőházát. Egy küldöttség *Szász Károlyt* kérte föl, hogy ez emléktáblára néhány soros verset irjon, a mit Szász Károly meg is igért. — *Horváth István* történetiró születésének százados évfordulóját pedig Székesfehérvár készül megülni 1884 május 3-án.

Üdvözlet négy egyforma szóval. Szláv, közös pénzügyminisztérré történt kinevezése alkalmából egy szláv irótól következő táviratot kapott: «Salvus Slavus Slavi Slavam.» (A szabad szláv Szlávnak üdvöt.)

A német szinház bonyolult ügye foglalkoztatta e hó 14-én ismét a főváros közgyülését. Tudvalevőleg a tanács mulasztást követett el, mikor a szinház uj igazgatójának abbeli jelentését helyeslőleg tudomásul vette, hogy még e nyárra is kiterjedő szerződést kötött a szinház tulajdonosaival, holott a szinháznak már ez évre nem volt engedélye előadásokra, s azt ujolag nem kérte senki. Tetézte a kellemetlenséget, hogy a tanács amaz intézkedéséről a közgyülést nem értesitették. Ily körülmények közt rendelte el multkor a közgyülés a szinház azonnali bezárását. Az april 14-iki közgyülés elé tehát a tanács jelentést terjesztett a hozott határozat végrehajtását akadályozó körülményekről. Radocza János pedig inditványt tett, hogy a német szinháznak az előadások tarthatására az engedély junius végeig megadassék. *Jókai* érdekesen szólt ezután a főváros szinügyi viszonyairól, az üldöztetésről, melyben a német szinészet javára a magyar részesült, még a nemrég mult időkben is. Az első nagy német szinház is a magyar nemesi inszurrekczionális pénztárból épitették. Megtörtént, hogy egy tanácsi határozat következtében a magyar szinészek feje fölött (mikor a «rondellában» játszottak) lebontották a fedelet. Az ötvenes évek elején a nemzeti szinházban is német előadásokat rendeztek minden másodnap, pedig e szinház a magyar nemzet önkéntes adakozásából épült. Mikor a hatvanas években ő felsége segélyezésben részesitette a nemzeti szinházat, a reichsráth egyik nevezetes szónoka (Kinszky gróf) azt kérdezte: «Meddig játszanak még komédiát Pesten 40,000 frtból?» Jókai nem helyesli, ha a német szinészeten most erőszakkal akarjuk megtorolni a régi sértéseket, s elfogadja a tanács előterjesztését az engedély meghosszabbitására; de figyelmezteti a közgyülést egyszersmind a szinház tűzveszélyes állapotára. Oly szükek ott a lépcsők, hogy csak két ember járhat rajta egymás mellett, s az egész szinház épitése oly hibás, hogy borzadva kell-a veszélyre gondolni. A közgyülés határozata az lett, hogy a szini előadások tartására az engedélyt megtagadta s csakis az elkövetett hibákra s a jelenleg szerződött tagokra való tekintettel a szinház bezárása május végeig elhalasztatott.

Három kiállitás lesz Budapesten egy év alatt: augusztusban, a hazai gyáriparosok országos értekezlete alkalmával, a bécsi keleti muzeum nevezetesb műtárgyainak kiállitása; deczemberben az iparegyesületi bazár, magyar műipari czikkek bemutatásával; jövő év márcziusában pedig a nőipar-egylet női munkakiállitása, melynek védnökéül herczeg Koburg Fülöpnét óhajtják megnyerni.

Megható szomoru eset történt Eszéken. Knittl Ferencz köztisztelteben élő felsővárosi plébános csaknem egyszerre vesztette el atyját és anyját. Az öreg Knittlt mikor a végső szentségekkel ellátták, neje a haldokló ágyánál szélhüdés következtében összeomlott s néhány pillanat mulva meghalt. A haldokló előtt titkolták a gyászos esetet, de mégis megtudta, mikor hű életpárja holttetemeit beszentelték. A koporsóval még a temetőbe se értek ki, mikor az öreg Knittl is meghalt. A feleség temetéséről hazatérők már a férjet is halva találták.

A győri kivégzés rendkivüli esete nagy izgatottságot ébresztett mindenfelé, s a halálbüntetés eltörlésének hivei bizonyára mindig emlegetni fogják, mint rendkivüli érvet. A rablógyilkos *Takács János* huszonnégy órával élte tul kivégeztetését, és igy kétszer halt meg. A bitón csak nehány perczig függött, mondják, hogy csupán hat perczig, s akkor dr. Sikor törvényszéki orvos halottnak jelentette ki, a végrehajtó birák aláirták a jegyzőkönyvet, hogy Takács János e hó 14-én reggel 8 órakor kiszenvedte büntetését és meghalt. Kozarek hóhér levágta a törvény rendeletére kivégzett ember holttestét, egy talyigára tették és elvágtattak vele a kórházba, hogy felboncolják. Előbb villamos kisérleteket tettek vele, s erre a halottnak vélt ember mozogni és hörögni kezdett. Nem halt meg. Azonnal táviratoztak az igazságügyminiszternek, hogy mit tegyenek; az igazságügyminiszter azt válaszolta, hogy be kell várni egy további intézkedését, a jogtudósok pedig vitatni kezdték a kérdést, hogy mi történjék e rendkivüli esetben, melynek nincs párja. Ha az elitélt életben marad, a büntetést kiállottnak kell-e tekinteni, szabadon bocsátani, vagy uj itélet alapján fogságba vetni. A boldogtalan ember nagy kinok közt feküdt, este őrülési roham lepte meg; ez később csillapult, éjjel már beszélt is egyes szavakat, de ekkor lábai és nyaka nagy dagadásnak indult. Reggel égető szomj gyötörte s inni kért. Mit akar inni? — kérdezték tőle, tejet vagy vizet. «Vizet» — mondá. — «Tejet majd később,» Azonban csakhamar beállt a végső halálküzdelem s reggeli 7 óra után meghalt. Kétségtelen, hogy e rendkivüli eseményt az okozta, mert rövid ideig hagyták a bitón; ezen kivül Takácsnak skorbut miatt a nyaka is meg volt dagadva, s ez a kötél általi halál végrehajtását nehezitette. Kitünt e szomoru esetnél, hogy a kivégzetekben még mennyi ideig van föllángoló élet, s fölhozzák, hogy a Budapesten kivégzett Madarász is, a bonczolás alkalmával görcsösen összerándult, de erre azt mondták, hogy friss holttesteknél semmi feltünő sincs az ily jelenségben. Az uj büntető kodex tudvalevőlég a kötél általi halál helyet a nyaktilót akarta életbeléptetni, de a főrendiház nem fogadta el.

A spanyol királyi pár ellen merényletet elkövetett Oterot e hó 14-én kivégezték Madridban. April 12-én tudatták vele, hogy meg kell halnia, azután a Capilla börtön-kápolnájába vitték, hol két szerzetes társaságában töltötte a következő napot, mialatt nagy tömeg tódult a siralomházhoz.

A Dundee melletti Tay-hid leszakadásakor a folyamba bukott vonat lokomotivját e hó 9 én sikerült feltalálni. Nagy feltünést keltett, hogy a vonat egyik személyszállító kocsiját, kerék és tengely nélkül közel a norvég partokhoz, az északi tenger hullámaiból hozták ki. A szakértők a kocsinak oly messze történt sodortatását a felső rész aránytalanul és szabályellenesen könnyü szerkezetének tulajdonitják.

Dualizmus a szinpadon. Nyitrán a minap az a ritka eset történt, hogy az ott játszó német szintársulat németül játszotta Schiller «Haramiáit», Moor Ferencz szerepét pedig *Szakáll* Antal ismert vidéki szinész adta — magyarul. A közönség zajos tetszéssel kisérte a játékot.

Nagy üstökös jön. Délamerikából s a Jóremenység fokáról ismételve érkeznek hirek, hogy a nap felé egy 40—50 fok hosszu üstökös közelit, mely a hires 1843-ki nagy üstököshöz igen hasonlit. A csillagászati számitások szerint e nevezetes üstökös csaknem megérinti a nap felületét s azért itt rendkivül ritka módon lehet a nap közelltének hatását az üstököskre tanulmányozni. Nehány hét mulva valószinüleg az északi félgömbön is feltünik.

Gambetta mint akadémikus. Az akadémia egyik csoportja a Jules Favre halálával megüresedett helyre a hallhatatlanok közé Gambettát akarja beválasztani, ki ellen első sorban Henri de Bornier irót kandidálják.

Halálozások.

Haberern Jonathán, a tudományos akadémia tagja, a budapesti egyetemen a görög bölcsészet magántanára, meghalt 63 éves korában. Iffu korában nagy buzgalommal tanulmányozta a görög bölcsészek, de legfőkép Arisztoteles műveit s ez utóbbiakat mind le is fordította; az «Ethika» és «Politika» meg is jelentek, mig a többi kéziratban van. Több értekezést és Edvi Illés Pálról szép emlékbeszédet is olvasott föl az akadémiában, melynek 1867 óta volt tagja.

Tóth Dénes, veterán hirlapiró, meghalt 58 éves korában. Nevét aligha ismerte a közönség, mert az irodalom ama munkásai közé tartozott, kik névtelenül dolgoznak a napilapok hasábjainak megtöltésére. Mikor a hivatalos lapnak a hivatalos közleményeken kivül még egyéb rovatai is voltak, Tóth Dénes vezette a külföldi rovatot. Rendkivüli rossz kézirása megakadályozta a szélesebb körü munkásságot. Keze rézketése következtében irása olyan volt, hogy elolvasása képtelenség lett, mert az sem világos belőle, hogy arab, héber, görög vagy góth irás-e. Egyetlen szedő tudta csak elolvasni. Mikor a hivatalos lapnál nem volt többé szükség munka társakra, Tóth más lapnál nem tudott alkalmazást nyerni, s különben sem valami életrevaló ember lévén, utolsó éveit mint szerény napidijas élte végig.

Elhunytak még a közelebbi napokban: Gróf Széchen Sándor, 71 korában a horvátországi Széchengródon. — Horváth Antal, Nagyvárad-városi közgyám, buzgó, derék hivatalnok, 72 éves korában; szintén N.-Váradon Kiss József, a tanitó testület egyik kiváló tagja; Mertz István, köztiszteletben álló család feje 68 éves korában ugyanott. — Balogh Daniel, Szentes városa volt pénztárnoka és tanácsosa, 62 éves korában.—Hüke József, b.-csabai jegyző, 65 éves korában. — Verancsics Ede, horvát országgyülési képviselő, a regnikoláris deputáció tagja, a nemzeti párt egyik vezérférfia, 50 éves korában Zágrábban. — Földessy Károly, a csanádmegyei püspöki urodalom makói tiszttartója. — Isekutz Adrod, cs. k. kerületi törvényszéki nyugalmazott elnök, Maros-Vásárhelyen. — Szobovich Nándor kaposvári ügyvéd 59 éves korában. — Rudt-Gotz Károly jog- és bölcsészettudor és hadbiró, Rüdt gróf volt miniszter fia, 32 éves korában Budapesten. — Barnai Ábrahám, vajdahunyadi járási szolgabiró, Herczeg Károly, horói birtokos, mindkettő Hunyadmegye törvényhatóságának két derék tagja. — Svehla Pál kiérdemült nógrádi alesperes és dobrocsi evang. lelkész 67 éves korában Dobrocson. — Kisfaludy Pröthy Károly, egy kiterjedt családt feje, végelgyönglésben Budapesten.

Kiss Györgyné szül. Szabó Zsuzsánna, 80 éves korában Debreczenben; ugyanott Illés Jánosné szül. Szilágyi Julianna 62 éves korában. — Lerch Alajos szül. Andrássy Borbála 65 éves korában Budapesten. — Kosztics Milánné, az ó-becsei g. k. kerületi esperes neje szül. Koicher Eugenia, 31 éves korában Budapesten. — Péntek Ilona kisasszony, Győrben a Vargyasné-féle leányiskola tanitónője, 20 éves korában. — Özv. Zsivkovicsné asszony, a horvát kormány főnökének és a károlyvárosi püspöknek édes anyja.

SAKKJÁTÉK.

1063. számu feladv. Vész J. A.-tól Budapesten.

Sötét.

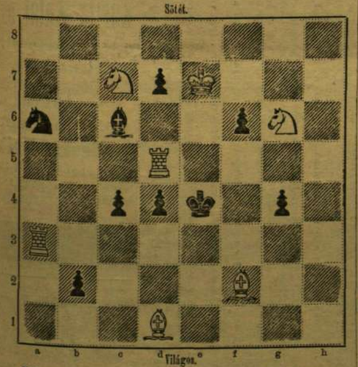

Világos indul s a negyedik lépésre mattot mond.

Az 1058. sz. feladvány megfejtése.

Chocholous Gy.-től

Megfejtés.

Világos.	Sötét.
1. Va6—d3	Kd6—d5 (a)
2. Vd3—e4†	Kd5—e4:
3. Hg4—f6 matt.	

a.

1.	Ff1—e2: (b)
2. Vd3—g6†	Kd6—d5
3. Hg4—e3 matt.	

b.

1.	c5—c4
2. Vd3—a3:†	Kd6—d5
3. Hg4—f6 matt.	

Helyesen fejtették meg: *Veszprémben* Fülöp József. *Gelsén* Glesinger Zsigmond. *Sárospatakon* Géreczi Károly. *Nagy-Dobronyban* Németh Péter. *Kolozsvárt* Csipkés Árpád. *Budapesten* K. J., F. H. és Bolnár Sándor. *Magyar-Óvárt* Igali Swetozár. *Karakón* Homolka János. *Bereszteltén* Nagy Albert. *A pesti sakkkör.*

Szerkesztői mondanivaló.

Dóva. F. Igaza van, több lap hibás adatokat közölt az elhunyt gr. Traunnéról; miért is helyreigazitó sorait mi ijt közöljük: «Gr. Traunnénak *első* férje nem Kendeffy Ádám gróf volt, ha nem gróf Bethlen Ádám. Ettől származottleánya Hermina, gr. Pejacsevich Márkné. *Második* férjéről, gr. Kendeffy Ádámról (gróf Andrássy Gyuláné atyjáról), rosszul irja a «Magyarország» hogy annak idejében hires volt tréfáiról», mert gr. Kendeffy Ádám hires volt lovagiasságáról, s egy volt a legnépszerübb emberek közül; a fiatalság, melynek vezetője vala, imádta». (Gr. Kendeffy Ádám arczképe és életrajza különben a «Vasárnapi Ujság»-ban is megjelent, az 1864. évi 14-ik számban.)

Nagy-Surány. Egy régi honvéd. — Az adatokat annak idején felhasználjuk. A szászsebesi Bertalanéj leirását szivesen vennők.

K. T. K. A legujabb érdekes küldeményt igyekszi fogunk a «V. U.»-ban mielőbb fölhasználni.

Szabadban. Csinos és hangulatos. Még a tavasz folytában sort keritünk reá.

A bajadér. Közlendőink közé sorolztuk.

A virágnyelv. Jó gondolat; s egyes részeiben érzéssel meg elmésen van ki is vive. De az egész még sem teszi a kivánt hatást; valami nehézkesség, homály, vagy mi borong rajta. Egyelőre csak félre teszszük. Az előbbi levél sem tévedt volt el s az illetőnek az izenetet átadtuk volt.

Debreczen. A Catullból most küldötteket szivesen vettük s közöljük is.

M. Z. «Petőfi szerelme.» Minek azt a falśeges verset négyszeres föleresztéssel higitani fel? Ugy szép a mint van; tudta a költő, mért irta ugy. A regének is az a baja, hogy el van nyujtva. Különben a szerző csinosan s elég gyakorlottsággal versel; csak igyekezzék tömöttségre.

D. I. Most sem izenhetünk kedvezőbbet. «Az elégedetlenek» hosszadalmas, unalmas, üres, szellemetlen fecsegés, se tanköltemények, se satyrai becse; a Goethéből való forditás ép oly silány; a forditó sem az eredetit nem érti, sem a nyelvet nem birja. Nézetünk szerint jobb, ha végkép felhagy a költészettel.

Magyar, Budapesten. Dehogy közölhető! Tanuljon irni.

Nem közölhetők. Románcz (Vége már a harczunak...). Visztang (Mintha még mondat is...). Cziprusbimbok csendes árnyékában... Vágy a tavasz után (iskolai gyakorlat!) — Azt mondják a rossz emberek... **Kritikán alul.** A völgy harangja. Ilkához. Sötét árnyékkáról (és az egész csomó). — Arva vagyok. Őszi szél fujt. — Az eltávozott.

Tartalom.

Szöveg: Országgyülési képek. — Visszaemlékezések a szabadságharczra. Mezei József jegyzeteiből összeállitotta Bodon J. — Bécsu a Kárpátokról. Költemény. *Bartók Lajostól.* — A faluból. Költemény. *Kemenczky Kálmántól.* — Az albán fölkelők gyülése Prizrendben. — Norvégiai hidak. — A gőzház. Verne Gyula regénye. — Központi telefon-iroda. — Egyveleg. — Garay János egy ifjukori levele. *Kenczy Csatártól.* — A trónörökös eljegyzése. — Hansen és az állati delejesség. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Mi ujság? Halálozások. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakk-játék. — Hetinaptár.

Képek: Országgyülési képek: Ivánka Imre. Péchy Tamás. Teleszky István. Grünwald Béla. Németh Alberth. Gulner Gyula. — Norvégiai hidak. Riddar-Sprong. — Rudolf trónörökös és Stefánia herczegnő találkozása Laekenben. — Albán fölkelők gyülése Prizrendben. — A gőzház. — Hansen és az állati delejesség (négy kép).

HETI NAPTÁR. Április hó.

Nap	Katholikus és protestans		Görög-Orosz		Izraelita	
18 V	C 3 Sz. József e.	C 3 Jubil. Val	6 E 5 Eutik		7 Bójt h. ü.	
19 H	Antónia	Emma	7 Mitil. Györ.		8 Sal. e. b. e.	
20 K	Marczellin	Szulp. Domicz.	8 Herodion		9 Nathan.	
21 S	Anzelm pk.	Oda	9 Eupsi hius		10 Neftali	
22 C	Szóter és Kájus	Szóter és Kájus	10 Fer. és t. vt		11 Bö. af. e.	
23 P	Béla pk. vt.	Béla	11 Antipás vt.		12 és I. h. e.	
24 S	György vértanu	György	12 Vazul		13 S 1. 3 p.	

Hold változásai. ☽ Holdtölte éjjel 24—25. virradóra 6 perczczel éjféli 12 óra után.

Felelős szerkesztő: **Nagy Miklós.**
(L. Egyetem-tér 6. sz.)

Kwizda F. J., cs. k. udv. szállitónál, Korneuburgban.

Mai napon, a *cs. k. szab. üditő nedvre* történt megrendelésünk alkalmával, örömest veszünk alkalmat Onnel tudatni, hogy az emlitett nedv itten *általán véve* mint *kitünő szer*, a *kösvény ellen*, alkalmaztatik. *Egészen rendkivüli eredményt* ért el vele egy 50 éves asszony, ki *kösvényes bántalmak által bénitva, a legkülönfélebb szerek használata daczára, az ágyat nem hagyhatá el*, mig most az Ön *cs. k. szab üditő nedvének* hosszabb használata következtében *ismét teljesen helyre lett állitva.*

Szered. *Würsching testvérek.*

A beszerzési források a mai számunkban foglalt *Gichtfluid* czimü hirdetésben vannak fölsorolva.

—x— Assicurazione Generali. A társulat mint minden évben, ugy ezuttal is közzéteszi a lefolyt üzleti időszakban teljesitett elemi és életbiztositási károkért való fizetések jegyzékét. Ezen jegyzékből kitünik, miszerint az Assicurazioni Generali az 1879-ik évben 20,238 káreseti tételre 6,017,089 forint 46 krt adott ki. Ebből 1,334,716 frt 46 kr esik Magyarországra, a melléktartományokkal együtt; 1,553,277 frt 54 kr Ausztriára; 1,617,917 frt 78 kr Olaszországra; 267,358 frt 44 kr Németországra; 417,644 frt 77 kr Franczia ország ra; 231,664 frt 87 krajczár Nagy-Britániára; 324,521 frt 39 kr Oroszországra és 269,988 frt 18 kr egyéb államokra. Ezen társulat 49 évi fennállása óta az összes üzleti ágazatokban 399,555 káresettételre 135,336,752 frt 30 krt fizetett már ki.

Az Anker élet- és járadék-biztositó társaság 21-ik évi rendes közgyülését f. hó 12-én tartotta meg gróf *Zichy* Ödön elnöklete alatt. A társulati tőkét képező 500 darab részvénybül 394 darab volt képviselve. A *Bodart* igazgató ur által fölolvasott üzletjelentés a lefolyt 1879-ik évre vonatkozólag az üzletzárlatok lényeges emelkedését konstatálja. Benvujtatott ugyanis ezen évben 5465 bevallás 11,024,429 frt 26 kr. összegben, minek alapján 4667 szerződésben 9,600,752 frt tőke s 343 frt 94 kr. életjáradéki uj biztositás kötetett. Az év végével 81,646 szerződésben 118,581,188 frt 50 kr. tőke és 40,618 frt 11 kr. életjáradéki biztositás volt érvényben. A kölcsönös tulélési csoportokban 46,056 tag által 55,634,038 frt 43 kr. volt jegyezve 20,754,425 frt 90 kr. vagyonnal, mely vagyon jelzálogos értékekben van elhelyezve. A díjbevétel 1,257,172 frt. 38 kr., az eléteseti betétek összege 1,390,305 frt 86 kr. volt, vagyis összesen 2,647,478 frt 24 kr., ebből első évi dijak és betétekre 278,921 frt 17 kr. esik. Lejárt az 1879-ik évben 804,561 frt 96 kr. szabott díju biztositás és 3,038,054 frt 89 kr., tulélési csoport kötvény vagyis összesen 3,842,616 frt 85 kr. Felosztatott ezenkivül egy *eléteseti csoport szabott dijtételekkel, s nyereményrészesüléssel*, ennél a nyereség a tőke 21%-át tette. *A halálesetre nyereményrészesüléssel* kötött biztositások nyereményvesztaléka a dij 21%-át tette. *A tartalék és biztositási alapok* szabott díju biztositások után 7,300,171 frt 53 krról 7,693,755 frt 03 krra emelkedtek. — *A mérlegszámla* következő változásokat mutat fel: A kizárólag állami és garantirozott vasuti értékekből álló *értékpapir-befektetés* 610,538 frtról 729,740 frtra emelkedett. Az állami és vasuti értékekre és ingatlanokra adott kölcsönök 567,028 frt 43 krral kisebbedtek, mig a befektetések chequékben pénztári és kincstári utalványokban 109,870 frt 79 krról 943,154 frt 56 kr. emelkedtek. Az összes kiadások — ide értve a f. évi jutalékokat, továbbá az ingatlanek értékéből leirt 50,000 frtot — levonása után a tiszta nyereség 248,170 frt 36 krt tesz; ezen összegből mindenekelőtt az értékpapirokon nyert 76,780 frt 75 kr. elkülönittetik s fel nem osztatik, a 171,389 frt 61 kr. maradványból 156,666 frt 67 kr. alapszabályilag felosztatik, s igy a nyeremény-tartalékalap és igazgatósági járulékok figyelembevételével részvényenként *200 frt* osztalék fizettetik. A nyeremény tartalékba járó összeg alapszabályilag 21,250 frtot tesz, miáltal ez 281,517 frt 50 krra emelkedik. A maradvány 14,722 frt 94 krral uj számlára lesz elővive. A számvizsgáló bizottság jelentésének felolvasása után a közgyülés a zárszámlát helybenhagyta, a fölmentvényt megadta, s 200 frt részvényenkénti osztalék ktfizetését elhatározta.

A 200,000 frtra menő különtartalék a befizetett részvénytőke nagyobbitására lett forditva.

Végül a kilépő gróf Hoyos Rezső igazgatósági tag, valamint a felülvizsgáló bizottság tagjai gróf Dubszky Adolf, Flesch Armin és báró dr. Klein ujra megválasztattak.

(A közelgő lóversenyek) alkalmat nyujtanak arra, hogy a lótulajdonosokat figyelmeztessük Kwizda Ferencz János, cs. kir. udv. szállitónak Korneuburgban, *ő felsége I. Ferencz József császár és király által kizárólagos szabadalommal kitüntetett üditő nedvére, lovak számára.* Ha ez üditő nedv már mint gyógyszer megérdemelt jó hirt szerzett magának, annak alkalmazása a *közelgő lóversenyeken el nem mulasztandó*; ha fölemlitjük, miszerint ez üditő nedv az *ideget acélozza*, ezeknek *nyulánkságot, ruganyosságot és frisseséget kölcsönöz, mely tulajdonságok a lorat szokatlan erőfeszitésekre képesitik*: csak kiváló szakférfiak nyilatkozatait ismételjük. A lóversenyek után ez üditő nedv használata *sürgető szükségné* válik, miután az a megelőzött erőfeszitések által kimerült ideget *gyorsan és alaposan* helyrehozza. — A cs. k. szab. üditő nedv beszerzési forrásai a mai számunkban levő «Állatgyógy-készitmények» czimü hirdetésben vannak fölsorolva.

BUDAPESTI CZÉGEK.

Benedek Gábor
arany-, ezüst-, ékszeráruk és zsebórák gyári-raktára
Hatvani-utcza 17. sz.
BUDABESTEN.

ROTHAUSER TESTV.,
chinai ezüst-áruk
gyári-raktára;
eladás nagyban és kicsinyben.
Budapest, ország-uté és király-utcza sarkán.

POLLACSEK FERENCZ
a Zrinyi-házban
hatvani utcza és muz um-körut sarkán.
Női divatfelöltök és kész ruha raktár.
Mantil 10, 12, 15, 40 frtig. Tolletbe 18, 20, 25, 50 frtig, esőkönyv 6, 8, 10, 12 forintig. Jaquet 6, 7, 9, 10 frtig.

Varrógépek
Wheeler&Wilson Mfg. Co.,
cs. k. udv. szállitótól,
csupán
OHM C. O.-nál,
Józsefter 5 szám.
Árjegyzékek kivánatra bérmentve, ingyen.

EPSTEIN MÓR
gyermek-ruha kereskedése
kigyó-utcza 9. sz.
Öltözékek bármily koru fiuk és leányok részére legdusabb választékban legolcsóbb árakon kaphatók. Megrendelések ismert megbizhatósággal a leggyorsabban eszközöltetnek.

Üvegáruk
GÖRÖG ISTVÁN
parádi üveggyár-raktárában
Budapest, IV., hatvani utcza 15.

Kész férfi-ruhák
legolcsóbban kaphatók
Schönberger J.
ruhabazárjában, **Budapest, kigyó-tér 1. sz.** Ugyanott nagy választék a legujabb bel- és külföldi szövetekben.

Latzkovits A.
Budapest, váczi utcza 22.
Mindennemü férfi-divatczikkek raktára, nagy választék ingekben.

Szőke Ede
férfi- és női divatczikkek
szalag és rövidáru raktára,
váczi utcza 2-ik szám,
a zsibáros-utczával szemben.

1000 pár igen finom férfi- és női **kesztyű**, előbb 1 frt 20 kr., *most 75 kr.;*
500 hálóing, 1 méter hosszúságban, fehér vagy szines, elegans kivitelben, most csak 1 frt 30 kr.—az üzlet felosztatása miatt **Földváry J.-nél, Budapesten, Kristóf-tér 3.**

GRIMM GUSZTÁV
könyökere-kedése
Budapesten, IV. ferencziek tere 9. szám
(a hatvaninteczai oldalon).
A bel- és külföldi irodalom gazdag raktára.

Kész fehérnemüek
urak, hölgyek és gyermekek számára, jó és olcsók, csakis kapható
CSÁKY ÁRMIN, fehérnemü-gyárában **Budapest, sugárút (octogon) 63.**
Árjegyzéket kivánatra mindenkinek **ingyen** és bérmentve küldök.

Linhart Nándor
váczi utcza 10. sz.
Legnagyobb
harisnya raktár.
Szövött és kötött áruk legnagyobb választékban.

FRANKL B.
legszilárdabb, legrégibb és legnagyobb
butorbeszerzési forrás
Budapest,
V. nádor-utcza 17-ik szám.

Calderoni és Társa,
látszerészek.
Látszerek raktára váczi utcza.
eszközök és tanszerek raktára kis hid-utcza, Budapesten.
Árjegyzék kivánatra bérmentve, ingyen.

KILIAN FRIGYES,
magy. k. egy. könyvárus,
BUDAPEST,
IV., váczi-utczai Drasche-ház.

MOSCH Özvegye,
illatszerek és k. szab. glycerinszappan raktára.
Dorottya-utcza 2. sz.
(Magyar-király szálloda.)

Végeladás.
Az üzlet átalakítása végett mindenféle ruhakelmék, selyemszövetek, szines és fekete ladisk-czikemirek, mintaszerü és fekete ternák *rendkivül leszállított áron* adatnak el; szövet- és selyemmaradékok a nélkül **ingyen** kapták.
BERGER Sámuelnél
Bálvány-utcza 2. szám.

BRUCKY JÓZSEF,
VI. hal-tér 4-ik szám.

fütőszer-gyáros
ajánlja ujabb szerkezetü takarék tüzhelyeit.

LUSTIG TESTVÉREK
ékszer- és zsebóra-raktár
BUDAPEST,
Uj-bécsi-utcza 5-ik sz.
«Budapest» szálloda épületében.

Rózsay
Első rangu kész női ruha-üzlete,
Deák-utcza 7.
Nagy raktár a legujabb burkolékból.
Mantillok 12, 15, 20 egész 300 frtig. Tolletek 25, 30 egész 300 frtig. Esőkönyvek 8, 9, 10, 15 egész 30 frtig. Jaquets 8, 10, 15 egész 30 frtig.

Deutsch Berta
Kosár és
gyermek-kocsi
gyári raktára
HARIS-BAZÁR.
Legolcsóbb árak.

LÁNG M.
magyar kir. udvariszállító
porczellán-raktára
Mária-Valéria-utcza és Redouttér sarkán.

SZVOBODA ÉS KALLINICS
gyermekruha-raktára
Budapesten, váczi utcza 12. szám.
Öltözékek bármily koru fiuk és leányok részére legdusabb választékban legolcsóbb árakon kaphatók. Megrendelések ismert megbizhatósággal a leggyorsabban eszközöltetnek.

Valódi **békateknőcz-fésűk és hajtűk,**
ugyszintén a legujabb joux jous tárgyak olcson csakis a következő helyen kaphatók:
STERN BERNÁT,
bálvány-utcza 2. sz.

WETZER és LOBMAYER
Budapesten,
„A szép magyar nőhez"
koronaherczeg-utcza 20-dik szám.
A vászon-üzlet beszüntetése miatt tökéletes végeladás.

Lőpor
és robbanó-szerek
mint robbanó por, dynam t, gyutacs stb. nagyban és kicsinyben legjobban kaphatók:
Eder Antal Gyula
I-só magyar királyi lőpor-árudájában,
IV. ker. ferencziek-tere 4.

Kollerich Pál és fia
első magy. sodronyszövet-fonat és szita-áru-gyára
Budapest, IV., Ferencz-József-rakpart (Aldunasor 21. sz.)
Ajánl sodrony-kerítéseket és ablakrostélyokat.

Tanszerek
Görög István
országos tanszerraktárában,
Budapest, IV., hatvani utcza 15.

Siremlékek
az országban legnagyobb választékban s legjutányosabb áron kaphatók
GERENDAY A.
első orsz. szab. márványmü gyárosnál
BUDAPESTEN,
Rajzok díjmentesen küldetnek.

LUSTIG EDE
ajánlja
női divat-czikkek raktárát,
kerepesi-ut sarkán 2. szám.

MOLNÁR és SÁRKÁNY
(ezelőtt Forstinger Albert M.)
Első háztartási és konyha-eszközök-raktára
BUDAPEST, Dorottya-utcza,
Wurm-féle házban.

Schember C. és fiai,
váczi ut 17.
ajánlják ezennel gyártmányaikat
KONYHA-,
ónga- és tized-mérlezekben, sulvokban, bor- és sör-szivattyuk stb. czikkekben.

Neuschlosz J. fiai
gőzfürész-garquet és fa-áru-gyár
ács- és asztatos-műhelye,
Felső-Dunasor 53.
Ujpesti-takpart 10.

Lőry J.
bank- és válto-üzlete
hatvani utcza 17.

Összetes kimutatása

a cs. k. sz. általános biztosító-társulatnak (Assicurazioni Generali) Triesztben.

biztosító felemek az 1879. évben kifizetett 20.238 káresetről, összesen 5,839,791 frt 78 kr. értékben, a más egyéb mentesek és kárfelvételek javadalmazott jutalmaznak a tett kötelezettségekről, 177,397 frt 68 kr. értékben; ezek összesen 6,017,089 frt 46 kr.

A tőke-alap alapítása óta volt káresetekről kifizettek 140,305,152 frt 68 kr. azaz rugnak 800,845 tételben.

	A károsultak évi díja	A károsultak évi díja	Káresetek száma
	frt kr	frt kr	
Magyar királyságban, megyékben			
Abaúj	72 10,745 56		82
Arad	1 108 34		27
Bács-Bodrog	85 40,692 64		54
Baranya	88 10,138 66		27
Bihar	150 47,497 84		54
Bákés	171 14,473 87		4660
Borsod	171 131,192 91		927
Csanád	171 19,786 14		143
Csongrád	171 94,604 03		656
Csurgó	170 25,555 41		154
Fejér	170 46,968 91		5131
Gömör	2 468 81		87
Esztergom	14 4,216 64		2
Hajdú	14 26,522 48		36
Heves	14 34,930 45		36
Jászság, Nagy-Kunság és Szolnok	30 20,776 70		177
Kecskemét	30 20,776 70		1
Krassó	112 105,104 94		38
Liptó	112 1,967 89		
Lőcse	112 15,607 30		
Nógrád	307 54,115 75		193
Nyitra	307 127,488 94		8
Sopron	307 127,488 94		10
Temes-Torontál	3,645 1,919 83		1427
Pozsony	65 19,048 36		114
Győr	65 1,008 50		1
Sáros	97 13,004 41		1
Szepes	97 13,004 41		2
Somogy	97 44,005 14		319
Szabolcs	101 35,675 03		2254
Szatmár	79 17,772 46		1
Szilágy	79 17,772 46		3
Temes	307 54,115 75		35
Tolna	128 28,815 06		1427
Turóczmegye	128 41,958 35		114
Trencsény	31 21,910 36		1
Turócz	31 10,966 1		1
Ung	8 2,827 76		10
Fehér	8 21,495 64		1
Veszprém	32 18,874 09		1
Zala	32 4,516		1
Zemplén	130 31,936 44		1
Zágráb	32 2,827 76		10
Szerjmed	7 444,115 93	3,963,925	15,807
Ausztriai koronaországokban az Ens alatt			
Ausztriai koronaországokban az Ens felett	925 446,779 13	7,038,85	5
Morva-Szilézia koronaországban	143 65,958 18	2,861,82	2
Cseh-koronaországban	154 190,532	9,473,70	4
Galicia és Bukovina-koronaországban	5131 587,941 06	44,699,39	1
Stájer-koronaországban	87 32,933 05	390,93	1
Krajna-koronaországban	36 34,930 44	337,84	1
Az osztrák tengerpart-ban	177 70,759 58	39,983,14	1
Dalmát-koronaországban	1 15,612 30	232,80	1
Tyrol és Vorarlberg-ország koronaországban	38 39,239 10	1,602,28	1
Különböző más államok ban.			
Belgium királyságban	193 4,770 37		1
Bolgár herczegségben	8 825 55		1
Német birodalomban	10 9,256 12		1
Franczia-köztársaságban	807 417,044 71		1
Görög-királyságban	1 624		1
Olasz-királyságban	319 23,164 87		1
Holland királyságban	2 1,000		1
Osszor-birodalomban	2254 1,617,077 75		1
Luxemburgi herczegségben	3 778 05		1
Svájczban	35 9,001 17		1
Román-birodalomban	1427 32,842 39		1
Orosz-czárságban	114 4,602 86		1
Svéd-királyságban	1 624		1
Szerb-fejedelemségben	10 13,788 01		1
Amerikában	10 2,010 35	8,835	1
Összeg	3,962 858,397 74	7,737,07	6
Összesen		6,017,089	46

Az 1881-ik évben alapitott Assicurazioni Generali-társulat Triesztben, 4,200,000 aur értékü tőkeje alapjával rendelkezik, mely 4000 teljes forintonkint lévő 1050 teljes részvényt i All, ma-ryre 30% befizettetett, mig a többi 70% a részvényesek által jóra ólvári-ott ad alevél alatt lett biztosítva.

A tőke-alap alapítása óta volt kárfelvétel 140,305,152 frt 68 kr. azaz rugnak 800,845 tételben.

Az élethivatal eléseinek bel-lefolyt díjai 7,737,076 frt 46 kr. azaz 7,737,076 frt 46 kr. azaz hét millió hétszázhét millió mérsen kiadóra cserélve, ez ha ez be vétetik, valami 3 háromszoros hatos jelszalogja van fektetve, hetilleti bárczát és a kezibol e ekben bel- jár-di díjlitetlen 11,713,212 frt 99 krt tetek ki.

48 százalka lett az 1877. d cember 31-én folyamatban volt kockázatatlanok fedezésére visszakerva. A díjszulat kiadás e szerkezet kiplitek és a szak tartalmára, terméneykre, faraktárakra a zakadó an.

Jegkár esetekre mezőgazdasági terményekel.

elemi karokra áruk, terméneyek és állatok ná zakszon és vizen, tengeren és folyón való szállitások alkalmával.

Ezenfelül a társulat minden lehető könyvbiltesket megtesz ugy a ijak, mint a bére a felt-tekneil és a szerb-fejedelemségben levő szakmáinak kivitelére és behozatalára is pontosan eszközöli-ik.

Rendetes kimutatások kivánatra a cs. k. sz. Generali-tár-ulat igazgatóságánál Budapest, Dorottya utcza 10. sz. a társulat épületében, valamint annak minden ügynökeinél.

BANKHAZ
Koritz Antal és Tsa
Budapest,
váczi utcza 7. szám
Tőzsdei
és mindennemü
Bankszakmába
vágó megbizások a legszolidabb módon pontosan eszközöltetnek.

A Franklin-Társulat
magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (IV. ugytem-utcza 4. sz.) megjelent és minden könyvárusnál kapható:
A régi jó táblabirák
REGÉNY.
Irta
JÓKAI MOR
Negyedik kiadás.
Három csinos angol vászonkötetbe kötve 6 frt 40

Herczegnő-víz
Renárd Ágostontól Párisban.
Ezen előnyösen ismert mosdóvíz a bőrnek fiatalos frisseségét visszadja; az arcnot, nyakat és kezeket vakitó fehérségivé, puhavá és gyöngéddé teszi; hűsitő és felfrissitő hatással bir, mint semmi egyébb szer; minden bőrkiütést szeplőt és ránczokat eltávolit, s az arczszint és gyöngéd bőrt a késő aggkorig fentartja. 5893
Ezen, szilárdsága által annyira kedveltté lett készitményt üvegenként használati utasitással 84 o. é. hrajczárért, valódi minőségben szállitja csupán
LUEFF M.,
Budapest, váczi utcza 28. sz., a Drasche-féle házban.

Legujabb sürgöny!
!!! IGEN FONTOS A TAVASZI IDÉNYRE !!!
Vendéglős uraknak! Kik kerti helyiséggel birnak.
Utolsó nagy szállitmány!
6985 vég különbféle igen jó minőségü vászon, kanavász, jó mosatu karton, creton, **asztalnemüek** és még egyéb minden a háztartásban nélkülözhetlen czikkek.
Hallatlan olcsó áron!
E hó végével végleges leszámolás, a James Wrtt. csőd consortiummal.
Csomagolás ingyen. Vidéki rendelméinek azonnal és legpontosabban eszközöltetnek. — Vidéki rendelméyeknél kérem a czimet, lakhelyet és utolsó postát érthetően kiirni.
Kérem a t. cz. vevőközönséget megrendeléseit siettetni, miután előre látható, hogy ily potom ároni eladás mellett a készlet nem soká tarthat. A nagyon t. közönség szives pártolását kérve, maradok kiváló tisztelettel
Schiller L. Sz.-Fehérvárott, a városházatéren.

		bíróilag lefoglalt	becsár	most
			frt kr.	frt kr.
250	vég kitünő jó minős. csíkos tolltartó	röfe	—.28	—.13
190	» jó minőségü sárga nanking	»	—.30	—.16
135	» legjobb minőségü fehéritetlen fehér nanking	»	—.45	—.21
150	» jó minőségü jó mosatu angol oxford	»	—.30	—.15
260	» 7/8 széles jó minőségü Tübaui gyolcs	»	—.25	—.13
290	» 4/4 » 26 röfös jó minőségü jó mosatu kék koczkázott mangolatlan Bénesi kanavász 1 vég		4.90	2.45
285	» » » 26 röfös jó minőségü jó mosatu sárga, barna vagy szürke koczkáz. Liebai kanavász 1 vég fehér vörössel koczkázott 70 krral feljebb.		5.50	2.90
150	» » » 28 rfs mangolatlan römerstadti gyolcs... 1 vég		5.95	3.45
120	» 7/8 » 30 rfs neustadti gyolcs	»	7.80	3.95
190	» » » 28 » dittersbachi hegyi gyolcs	»	7.95	4.50
120	» 4/4 » 30 » legnehezebb amerikai börgyolcs	»	10.80	5.90
250	» » » 30 » » freudenthali vászon	»	10.95	5.95
140	» » » 30 » fehéritett kender vászon	»	10.65	5.65
220	» 9/8 » 30 » jó minős. chiffon női fehérneműeknek	»	11.60	5.45
142	» » » 30 » legjobb minős. creton chiffon	»	12.65	6.25
122	» » » 30 » legneh. avatott domesztik chiffon	»	13.90	6.85
190	» 4/4 » 30 » » rumburgi kanavász minden szinben	»	12.80	6.50
80	» » » 30 » legfin. hollandi vászon	»	15.50	7.50
78	» » » 30 » » georgsvaldi vászon (gyára Rumburg mellett	»	18.50	9.90
65	» 9/8 » 50 » legj. minős. schönbergi vászon	»	30.50	15.90
75	» 5/4 » 50 » legfin. irlandi	»	35.20	17.65
1/2	tucz. fin. frncz. battiszt zsebkendő szin. szegélyz. széllel	»	—.92	—.44
1/2	» 6/8 ngys. fehér félczérna zsebkendő szines széllel	»	—.92	—.45
1/2	» 7/8 » » » » » »	»	1.60	—.68
1/2	» valódi rumburgi vászon zsebkendő	»	1.95	—.97
1/2	» angol czérna zsebkendő szinezett szegélyzett széllel	»	2.80	1.20
1/2	» val. rumburgi vászon zsebkendő szines beszövött széllel	»	3.50	1.60

3695 röf 6/4 széles szines nehéz butor-csinvat! Ezelőtt 55 és 65 kr. röfe. Most csak 28 kr. röfe.

NEHÉZKORT
(Epilepsia) gyógyit levél utján Dr. Killisch h. specialista, Drezdában (Neustadt). Legnagyobb tapasztalattal mert eddigiek már 11,000-az felül gyógyeseltetik.

Hajfonatokat
valóli
emberi hajból,
80 cmt. hosszu, tömött, bámulatos olcsó árakon, 1.50, 2, 2.50, 3, egész 4 forintig a legpompásabbakat. 60 egész 100 cmt. hosszuak, s egyenlő hosszaságu hajból mindenféle divatos frizurához alkalmazhatók 2.75, 4, 5, 6, 7 egész 8 frtig a legfinomabbak, ajánl a legnagyobb szinválasztékban
Löwenbein J.
hajmunkagyára, Budapest, VII. ker. Csányi-utcza 4. sz. (a terézvárosi templom köselében).
Vidéki megrendelések pontosan a beküldött hajminta szerint utánvét mellett. 5561

Pattanások, pörsenések,
szétszórtan álló vörös, kemény, vagy genyedésbe menő csomócskák, fakadékok, rezes kiütések becsületszóra gyógyittatnak a saját magamon megkisérelt kozmetikus szépitő vizem által. Használati utasitással, alkalmazási szabályzat és tudományos tárgyalással, egy üveggel 2 frt.
Römhild (Thüringia).
Rottmanner J.,
gyógyszerész.
Letét: **Bécsben** Neustein Fülöp gyógyszert.

A Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet kiadásában Budapesten (egyetem-utcza 4. szám) megjelent és minden könyvárusnál kapható:
KÁRPÁTHY ZOLTAN.
REGÉNY.
Irta
JÓKAI MÓ
Negyedik kiadás.
Három csinos angol vászonkötetbe kötve 6 frt 40.

Egy magyar nábob.
REGÉNY.
Irta
JÓKAI MÓR.
Negyedik kiadás.
Három csinos angol vászonkötetbe kötve 6 ft 40.

MATTONI-féle
GIESSHÜBLI
legtisztább égvényes savanyuviz.
Édecsek, emézstési és mellgyógyszer.
Saját raktár-helyiségek: **Budapesten,** Ferencz József-tér 3. (Diana-fürdő.) 5800
Bécs, Maximilianstrasse 5, Tuchlauben 14.
Készletben valamennyi ásványvizkereskedés s gyógyszertárban.

Állatgyógy-készitmények
Kwizda Ferencz János, cs. k. udvari szállitótól állat-gyógy-készitmények számára,
Korneuburgban.
Cs. kir. szabad. korneuburgi marhapor lovak, szarvasmarhák és juhok számára; sok évi tapasztalat szerint hatásos mirigyek, bélgörcs, étvágytalanság, vértejelés ellen, javitja a tejet, és egyáltalán sikeres a légző és emésztő szervek minden bajaiban.
Cs. k. szab. üdlitő nedv lovak számára. Nagyobb faradságok előtt és utáni erősitésre; valamint támaszul külső bajoknál alkalmazva, köszvény, csúz, ficzamodások, megrándulások, inbajoknál, szügy-, vékony-, derék- és válltaggyöngeségnél, az izmok és inak fesztelenségénél, stb. 1 üveggel 1 frt 40 kr.
Szemvíz valamennyi háziállat számára, szemburut szaruhártya-gyuladás, a lovak időszaki szemgyuladása, (hónapos vaksag) alkalmával az átlátszó szaruhártyán előforduló homályosodások és foltok, ugy szintén a házi állatok minden egyéb szembetegsége ellen. — Egy palaczkkal 80 kr.
Blister, (erős bedörzsölő) inpók, holttetem, körcsont, pókosodás, ínrángás, könyöktapló, íztapló, könyökgumó, sarkbénulás, s keményedett mirigyek ellen. Egy köcsög ára **3** frt o. é.
Virággyanta. a házi állatok magtalansága ellen, a számos megejtett kisérlet és az ezekről szóló bizonyitványok szerint, mindig biztos hatásu. Csődöröknek 60 kr — Kanczáknak 50 kr. — Bikáknak 60 kr. — Tehe neknek 50 kr. — Juhok, kecskék és sertéseknek 50 kr.
Fertőztelenitő por, az istállók kigőzölgése ellen, egyuttal trágyasavkötőszer mindenfajta istállók, legeltető helyek, vágóhidak stb. számára. — 1 csomag à 1/2 kilo 15 krajczár.
Mirigy- és tölgykenőcs, lovaknál a garat- és to ok mirigyeinek megdagadása, jó és rossz féle mirigyek, s tehenek es egyéb háziállatoknál a tőgy gyuladása és annak megkeményedése ellen. — Egy köcsöggel 1 frt o. é.
Pata-ragasz (mű pata), pata repedések, pata üregek és külső üreges oldalak kitöltésére, valamint törékeny, ferde, lapos és telt patáknál. — Egy rudacs 60 kr.
Huila balsamique a kutyák belső fülférge ellen. — Egy üveggel 2 frt 25 kr. o. é.
Körömpor, körömfájás (körömvész) ellen. 1 üveg 70 kr.
Pók-kenőcs, a lovak pókosodása, hőlesége, s szarvasmarhák lábkoszossága ellen. 1 köcsöggel 1 frt.
Vérhas elleni szer juhok számára. Kipróbált szer a bárány-vérhas ellen. Egy csomag 70 kr.
Görcs-pilulák lovak és szarvasmarhák számára, bélgörcs, szélhas, dobkór, makacs dugulás és puffadtság ellen. 1 pléh szelencze **1** frt **60** kr.
Giliszta-pilulák lovaknak orsonya, czövek-giliszta, bél-giliszta, s egyátalán a bögöly-álczák ellen. Egy pléh szelencze **1** frt **60** kr.
Phisic hashajtó pilulák, lovak számára, dugulás ellen, vértisztító és külön-szer a bélgörcs ellen, 1 pléh szelencze frt **2**.
Pók-tinkturák lovak számára, izpókosodás, valamint inpók és csúzpók ellen. Egy üveggel **1** frt **50** kr.
Seb-balzsam, lovak és szarvasmarhák számára, mindennemü friss, valamint régi sebek gyógyitására. Egy üveggel **1** frt **25** kr.
Pata-kenőcs, érdes, repedezett, törékeny paták, kicsiny és odvas oldalok ellen, valamint utánnövések elősegitésére. Egy szelencze **1** frt **25** kr.
Pata-por, nyirrothadás ellen. Egy üveggel **70** krajczár
Erőtáplálék lovak és szarvasmarhák számára, lefogyott barmok gyors fél-segitésére, s a hizás elősegitésére. **6** és **3** frtos ládácskákban. és **30** kros csomagokban.
Kutya-pilulák a kutyabetegség ellen. Egy doboz **1** forint.
Sömör- és rüh-olaj, kutyáknak. Egy üveggel **1** frt **50** kr.
Sertés-por, futó lob és elvesztett étvágynál, 1 nagy csomag **1** frt **26** kr. — Kicsiny **63** kr.
Gyógy-por baromfi számára, libák, kacsák, tyúkok, gyöngytyúkok, stb. járványa és közönséges betegségeinél. Egy csomag **50** kr.
Kwizda gyógykészitményei valódi minőségben kaphatók:
PESTEN: Bayer A. gyógysz.; Frommer A. Hermann, Glasz J., szijgyártó; Halbauer testv.; Hoffmann József; Kreische Antal; Kochmeister Frigyes utódai; Kovács J. I.; Kertész és Eszert; Makláry és Kania; Neruda Ferd.; Strobentz testv.; Stern és Schmidt; Steden József gyógysz.; Szilber Antal; Topits Józs. özv.; Thallmayer és Seitz; Török József gyógysz.
Ezeken kivül a koronaországok majd minden városa és mezővárosában léteznek raktárak, melyek időnkint a vidéki lapok utján köztudomásra hoznak.
Ki védjegyem meghamisitóját elykép juttatja tudomásomra, hogy azt törvényes büntetés alá vonhatom, 500 frtig terjedő jutalmat nyer tőlem. 5625

Dr. Stahl-féle
REMEDIUM
universale.
Fülfájulhatatlan gyógyerejü
mindennemü gyomorbajban
kiváló orvosoktól ajánlva, leginkább: **gyomorzyöngeség, étvágytalanság, rossz emésztés, undor, felhőfőgés fölfuvódások, belgörcs, hányinger és hasmenés, gyomor- és hószámborzások ellen; külső szer tengeri betegség és kolera ellen; vérszegénység, sárgaság és sápkor, ideggyöngeség, álmatlanság, általában és nemi gyöngeség és magtalanság ese ellen.** Ezen remedium igen kellemesen bevevő: élvezeti czikk, és valóban csodálatos élterendi minőségénél fogva általan véve egy háztartásból sem szabadna hiányozni. Utazók, vadászatok és ezalogiások alkalmával különösen czélszerü. **Egy eredeti üveg** (törvényesen védve) 1/2 literrel **1 frt; egy lada 12 üveggel frt 10 50**
Örömmel bizonyitom, miszerint az Ön által készitett **dr. Stahl-féle Remedium universale** nálam gyomor- és bél-beteg-ségben, nyelve emesztő-nél és vérszegénységi állapotnál kitünő szolgálatokat tett, ugy hogy a szenvedő emberiség érd.kében azt a legmagasabban ajánlhatom
Dr. Schaumann, cs. k. rendőrségi orvos.
Valódi minőségben megrendelhető
Russ Károly utódja (Czerny Ant. J.)
labora'oriumában
Bécs, I. Wallfischgasse 3
a raktárakban: **Budapesten Török József** gyógyszert, kirá y-utcza 12 **Radocsay és Bányay,** koronherczeg-utcza, valamint ek más jónevü gyógyszerészek, gyó.ykészitmény-eladók és kereskedőknél. 5696

Egyetlen m.gpróbált és jónak bizonyult 5883
SZEPLŐ ELLENI KENŐCS,
(Sommersprossen-Pomade)
minden barna foltok és bőrtisztátalanságok mellőzésére.
Kapható utánvétellel: Bécsben, a **Friseur-salon** által. IV., Barnabiter-gasse 12. sz. **Egy tégely ára 2 frt.**

„AGRICOLA"
jégkárbiztositó rétzvény-társaság **Budapesten.**
Részvénytőke 400,000 frt.
A társaság biztosit mindennemü földterjesztményeket jégkár ellen a legjutányosabb díjak és legelőnyösb feltételek mellett és kártól ment maradó vetésekre következő **dijengedményt nyujt előlegesen:**
a) **50%**-ot mindennemü szalmástermányekre, olajvetésekre, ettelő fűvekre, kukoriczára, kereskedelmi növényekre stb.
b) **20%**-ot szőlőre és dohányra.
A.-nál az engedmény 5%-os kár esetében is nyujtatik.
További felvilágositással szolgálnak, és biztositási felvételeket elvállalnak a **„North Britisch and Mercantile" tűzkár-biztositó részvény-társaság mindenn ügynökei, kik egyszersmind az „Agricola" képviselői is, valamint az „AGRICOLA" igazgatósága,**
Budapesten, V., Erzsébettér 1 sz.

Uj találmány!

Minden eddig ismert irás, rajz, terv, hangjegy, stb. sokszorositási mód között a leggyorsabb, legtisztább és legolcsóbb eszköz a csász. kir. kizárólag szabadalmazott

Phönix sokszorositó lapok.

(KOMÁROMY M. szabadalma.)

Ezek mellett nemcsak a tinta maradvány kimosásának szüksége elesik, de mit semmi más készülék, lehetővé teszik, **két illetve négy tele irt iv-oldalt együttes sokszorositását.** Egy és ugyanazon lap, felülete egész terjedelmében, 12—15-ször használható ujból, mindenkor 60—80 tiszta másolatot ád és igy összesen 1000 felül. — A közügyi delegácziók ülései alkalmával a Phönix lapok a legjobb eredménynyel alkalmaztattak.

Az árak lapouként:

1. sz. Nyolczadrét 16—24 cm. .. —.40
2. sz. Negyedrét 25—32 cm. .. —.70
3. sz. Bélyegnagy. 24—37 » .. —.80
4. sz. Nagy irodai 28—45 » .. 1.20
5. sz. Median 32—48 » .. 1.50
6. sz. Bély. egész iv 36—44 » .. 1.50
7. sz. N. irodai » » 44—54 » .. 2.—
8. sz. Median » » 48—61 » .. 2.50

K. M. f. S. d. T.

Védjegy.

Phönix-tinták:

üvegenként és pedig: viola, 40 kr. vörös, zöld, kék és fekete 50 kr.

Leirások és árjegyzékek kivánatra mindenkinek ingyen és bérmentve, szivesen megküldetnek.

Egyedüli főraktár: **SEEFEHLNER J. L.** m. kir. udvari papir-, rajz- és festószer-kereskedése

Budapest, IV., váczi utcza 9.

GICHTFLUID

von FRANZ JOH. KWIZDA K.K. HOFLIEFERANT.

Évek sora óta kipróbálva mint kitünő szer köszvény és czirbeczamodások, az izmok és idegek feszessége, vérbőfutások, zúzódások, a bőr érzéketlensége, tovább helyi görcsök (lábikragörcs), idegfájdalmak, a bőrszabb idelg tartó bekötések által származott daganatok ellen; főként pedig nagyobb fáradságok és gyaloglások előtti és utáni erősödésre, stb., valamint aggkorban beállott erőtlenedésnél.

Védjegy.

Valódi minőségben a következő gyógytárakban: Budapesten Török József. **Eszéken** Dienes S. G., Pozsonyban Pistory Bódog, **Nagy-Szebenben** Morscher W. F., Zágrábban Mithbach Zsigmond.

Főraktár Kwizda Ferencz János,

csász. kir. udvari szállitó- és kerületi gyógyszerésznél, Kornenburgban.

Ára egy üvegnek 1 frt o. é.

Ezenkivül a koronaországok valamennyi város és mezővárosában léteznek raktárak, melyek időnként a vidéki lapok utján köshirré tétetnek. 5722

Édeskuty L.,

magy. kir. udvari ásványviz-szállitó,

európai gyógyfürdők és ásványviz-források vezérügynöke

Budapesten, Erzsébet-tér 7-ik szám.

Természetes ásványvizek és forrásterények telepe.

Főraktára:

Adelheid, Bártfa, Bikszád, Bilin, Borszék, budai keserüviz-források, Buziás, Carlsbad, Cigelka, Csiz, Franzensbad, Előpatak, Ems, Friedrichshall, Füred, Giesshübl, Gleichenberg, Hall, Igmánd, Johannisbrunn, Ivánda, Kissing, Klausen, Koritnica, Lippik, Lubló, (Luhi) Margit-forrás, Luhácsovitz, Marienbad, Német-Keresztur, Olenyova, Parád, Prebla, Püllna, Pyrmont, Radein, Rohitsch, Saidschitz, Schwalbach, Selters, Spa, Suliguli, Szántó, Szliács, Szolva, Szulin, Tarasp, Vichy és Wildungeni forrásoknak.

Ezen régi czég, valamint az orvos urak, ugy a t. cz. közönség bizalmát birván, gyors fogyasztásnak örvend, minek folytán azon helyzetben van, hogy mindenkor friss töltésü vizekkel szolgálhat.

Az ásványvizek valódisága és frissesége tekintetében, a készletek a városi főorvos ellenőrzése alá vannak helyezve.

Árjegyzékkel kivánatra ingyen szolgálunk.

Ásványviz-ivóhely.

A közelfekvő kellemes sétáló hely és üzletemben tett készület nagy alkalmat nyujtand az ásványviz gyógyhasználatára. 5787

Marienbadi, (Luhi)-Margit-forrás, seltersi, koritniczai, budai keserüvizzel és karlsbadival (ez utóbbi melegitve) pohárszamra is szolgálunk.

Kárpáti mell-thea és kárpáti növénynedv,

Maléter Vilmostól.

biztos szer tüdő-, mellbetegség. kölögés reko dtség gyomorgyöngeség ellen

Kárp éti mell-hea. Egy csomag 50 kr.
„ növe nyedv. Egy üveg 50 kr.

Kárpáti marhapor,

lovak, szarvasmarha és juhok számára, mint a inden marha betegség ellen kitünő szer.

Egy kis csomagnak ára . . . 35 kr.
Egy nagy csomag ak ára . . 70 kr.

Valódi minőségben kapható csakis

MALETER ALBERT,

gyógytárában, Rozsnyón.

NŐI-ruhakelmék potom áron! Hamburger A. és fi. BUDAPEST koronaherczeg-utca 10 sz.

Minták kivánatra ingyen és bérmentve

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

400,000 márka

fő nyereményt nyújt kedvező esetben a **legujabb nagy pénz-sorsolás**, mely a **magas kormány**tól engedelyezve és biztositva van.

Ezen uj tervezetnek előnyös becsatása o yatén, mint rint kevés hónap lefolyása alatt 7 kisorso'ásban 45,200 nyeremény jön biztos eldöntés alá, melyek közt vannak fönyeremények esetleg **400,000 márkával**, különleges-en pedig

1 nyeremény a M.	250,000	1 nyeremény a M.	12,000
1 nyeremény a M.	150 000	24 nyeremény a M.	10,000
1 nyeremény a M.	100,000	4 nyeremény a M.	8000
1 nyeremény a M.	60,000	52 nyeremény a M.	5000
1 nyeremény a M.	50,000	68 nyeremény a M.	3000
2 nyeremény a M.	40,000	214 nyeremény a M.	2000
2 nyeremény a M.	30,000	531 nyeremény a M.	1000
5 nyeremény a M.	25,000	673 nyeremény a M	500
2 nyeremény a M.	20,000	950 nyeremény a M.	300
12 nyeremény a M.	15,000	25,150 nyeremény a M.	138
		stb.	stb.

A nyeremény húzások tervszerűen hivatalból vannak megbatározva.

Ezen nagy, az állam által biztositott pénzsorsolás legközelebbi **első nyeremény**húzására

1 egész eredeti sorsjegy csak 6 márka, vagy frt 3½ o. é.
1 fél » » » 3 » » » 1¾ » »
1 negyed » » » 1½ » » 90 kr. » »

Minden megbizás az **összeg beküldése, utánvét, vagy postai befizetése mellett rögtön** a legnagyobb gondoal teljesitetik, a mindenki saját kezéhez kapja tőlünk az állam czimerével ellátott eredeti sorsjegyet.

A megrendelésekhez, a megkivánható hivatalos tervezetek ingyen melléltetnek és minden húzás után megküldjük érdekelteinknek fölszólitás nélkül a hivatalos sorozatokat.

A nyeremények kifizetése mindig ponto-an **állami jótállás** mellett történik és közvetle ül küldethetik meg vagy az érdekeltek kivánatára Ausztria-Magyarország minden nagyobb helyen létező összeköttetéseink által elintézhetők.

Gyűjtődénk mindig kegyelve volt a szerencse által, és érdekeleinknek gyakran a legnagyobb nyereményeket fizettük ki, többiközött **250,000, 225,000, 150,000, 80,000, 60,000, 40,000** stb. márkával.

Előreláthető, hogy ilyen legszilárdabb alapra fektetett vállalat mindenfelé a leghatározottabb részvétnek fog örvendeni, és kérjük tehát, hogy minden megbizásnak elegét tehessünk, a megrendeléseket minél előbb, mindenesetre pedig f. évi **május 15-ke** előtt, hozzánk beküldeni.

Kaufmann & Simon Bank- und Wechselgeschäft in Hamburg.

Vétele és eladása mindennemű állami kölcsönvényeknek, vasutrészvények és kölcsön-sorsjegyeknek.

U. i. Ezennel köszönetet mondunk az irántunk eddig mutatott bizodalomért, és a midőn az uj sorsolás kezdetén ennek részvételét ajánljuk, kijelentjük misszerint ezután is fő törekvésünk lesend, folytatni pontos és szilárd szolgálat által tisztelt megrendelőinknek teljes megelégedését kiérdemelni. A f.

Dr. Lengiel F.

nyir-balzsama.

Már a növényi nedv, mely a nyirből ha annak tőszét megfúrják, kifolyik, ember emlékezet óta a legkitünőbb szépitőszernek van ismerve; ha pedig e nedv a fölfuvalló utasitása szerint vegyi uton balzsamma dolgoztatik, majdnem csodálatos hatása van.

Ha azzal az arczot vagy egyéb bőrrészeket este bekenjük, már a következő reggelen majdnem észrevehetetlen pikkelyek válnak le a bőrről, minek folytán ez gyönyörű és fehérré válik.

E balzsam kisimitja az arczon támadt redőket és himéllelyeket, fiatal arczszint ád s a bőrnek fehérséget, gyönyörűséget és friasséget kölcsönöz; a legrövidebb idő alatt a szeplőt, majfoltokat, anyajegyet, orzvörösséget, fóratát és minden egyéb bőrszennyet eltávoli. Egy korsóval használati utasitással ellátva egy üvegben 1 frt 50 kr.

Valódi minőségben szállitja **Budapesten**, czupán **Török** József, gyógyszerész, király-utcza 12.; **Pozsonyban Pisztory Bódog**, Mihály kapu; **Temesvárott Tarczai István.** 5824

14 nap alatt

megszüntet a világhirü **Dr. RIX**-féle eredeti **Pasta Pompadour** minden tisztátalanságot az arczon, ugymint: szeplőt, májfoltokat, pörsenéseket, bőratkát himlőhelyet, ragyát, vörös orrot. A bőrnek puha, bársonyszerű külsőt kölcsönöz. Az eladás jótállás mellett történik, s ha a pasta nem lenne hatással, a pénz minden nehézség nélkül visszaadatik. 1 serleggel, használati utasitással, 1 frt 50 kr. Kaphato **RIX VILMA, dr. Rix Adalbert** özvegyénél, **Bécsben, Stadt, Adlergasse 12, I. Stock.** 6729

Valódi keleti

haj- és szakáll-festőszer

megőszült barna és fekete hajnak előbbi természetes szinet visszaadja, vörös vagy szőke hajat tetszés szerint barnára vagy sötétfekete-re fest. Ára 3 frt 20 kr. o. é. A postán küldésnél es magos ás és bélyegért 20 kr. több számittatik. Főraktár, hova minden megrendelések intézendők:

REISS B. urnál Budapest,

király-utcza 47. sz., I. emelet. 5640

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ-FORRÁS

Elismert mint leghatásosabb valamennyi keserüviz között.

Dr. Leube W. a belgyógyászat tanára, Erlangenben. „Nem okoz kelletlen mellékhatást, ha nagyobb adagban vétetik. Sőt még oly esetekben is, hol a bélnyákhártya izgatott, e viz fájdalom nélküli széklelétet okozott." 5811

Dr. Korányi Frigyes, tanár és kir. tanácsos Budapesten. „Különösen az által tünik ki, hogy enyhén keserű, nem kellemetlen ízű és hogy még hosszabb használat után sem zavarja meg az étvágyat és emésztést."

Dr. Gebhardt Lajos, tanár és a Szt. Rókus köz-kórház igazgatója, Budapesten. „Könnyen vétetheik és a többi budai vizekhez arányiag kevesebb mennyiségben és rövidebb idő alatt hoz kedvező eredményt létre."

Dr. Kiss Sándor, a Szt. János köz-kórház igazgatója Budapesten. „Valamennyi budai keserüviz között kellemes ize és jeles hatása által tünik ki: gyomorés bélhurutnál, megrögzött székrekedésnél, alhasi vérpangásnál, valamint vértolulásoknál, aranyérnél, étvágytalanságnál stb."

Ezen viz kapható minden gyógyszertár és fűszeráruskereskedésben és a forrásigazgatóságnál Budapesten.

Asztalos és kárpitos

butorok

ujházasoknak, vendéglő, fürdőintézetek és nyárilakások tulajdonosainak készpénzfizetés mellett szálitunk: 5812

1 hálószoba-butorzatot,

mely áll: 2 ruhaszekrényből, 2 ágy, 2-jeli szekrény és 1 mosdó szekrényből. vésett munka 80, 105, 130, 150 és 200 forint, a legfinomabb rakott munka 220, 250, 300, 400 frt, a legfinomabb.

1 étterem-butorzat

1 kredencz, 1 franczia asztal, 6 ebédlő-szék, 1 palaing, 1 tükör 100 frt, 130, 200 frt, rakott munka 300 frt, 350, 400 frt, tölgyfa 500, 600, 700 frt

Salon-butorzat, saját gyártmány:

1 rips garnitura	100—120 frt-ig
1 gobelin garnitura . . .	120—200 »
1 selyem garnitura . . .	140—200 »
1 bourett garnitura . . .	150—300 »
1 franczia garnitura . . .	250 300 »

Továbbá elvállalunk függöny- és redőnyöséseket. Nagy raktár tükör, hajlitott nádszékek, valamint minden kigondolható esztergályos munkákból.

Vidéki megbizások utánvét mellett is teljesittetnek.

Oppodi és Ellenberger.

Budapest, Deák-utcza 5. sz. I. emelet.

VASÁRNAPI UJSÁG

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: egész évre 12 frt, félévre ... 6 » | Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 8 frt, félévre... 4 » | Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK: egész évre 6 frt, félévre ... 3 » | Külföldi előfizetőseknek a postailag meghatározott vételdíj is csatolandó.

17-ik szám. 1880. BUDAPEST, ÁPRIL 25. XXVII. évfolyam.

AZ ANGOL VÁLASZTÁSOK.

Sajátságos az angol ember. Nem hiába veszi a hazáját minden oldalról tenger körül, de olyan is a vére, mint akár a halé. A melléje csapott bomba égő kanóczánál szivarra gyujtani még csak nem is nagy bátorság nála s hidegvérrel tudja nézni, hogyan ég a lőporos hordóba dugott gyertya lejebb-lejebb. Egész közmondásossá vált már az a flegma, az a közöny, melylyel a világ folyását, sőt az öt közelről érdeklő dolgokat nézi.

Ki hinné, hogy van idő, mikor ez a jeges állapot nála is fölolvad, s az előbb hideg angol maga lesz a sziporkázó bomba s a fölrobbanni kész puskapor.

Pedig van ily idő: a választások ideje.

Hiszen mi nálunk is zajosabb ilyenkor a világ s némely helyen hegyen-völgyön van lakodalom. Hát még milyen volt a tyukodi ólmos argumentumok idejében. De mi az az angol választásokhoz képest!

Ha nem tudnók, hogy Albion polgárait ilyenkor az a tudat hatja át, hogy ők a legfőbb felségjogok osztályosai, hogy kezükben van a világ egyik leghatalmasabb államának, ez állam vezérlő férfiainak sorsa, s ők vannak hivatva szavazatukkal kijelölni a követendő politika főbb irányait s ez a tudat teszi oly mámorosokká: bizony azt kellene hinnünk, hogy az egész Britannia, a legelső miniszterétől a legutolsó targoneczásig, apraja-nagyja, férfia, nője mind egy summában, ha nem is bolondult meg egészen, de — isten bocsá! — legalább is be méltóztatott rugni.

GLADSTONE MIDLOTHIANBAN.

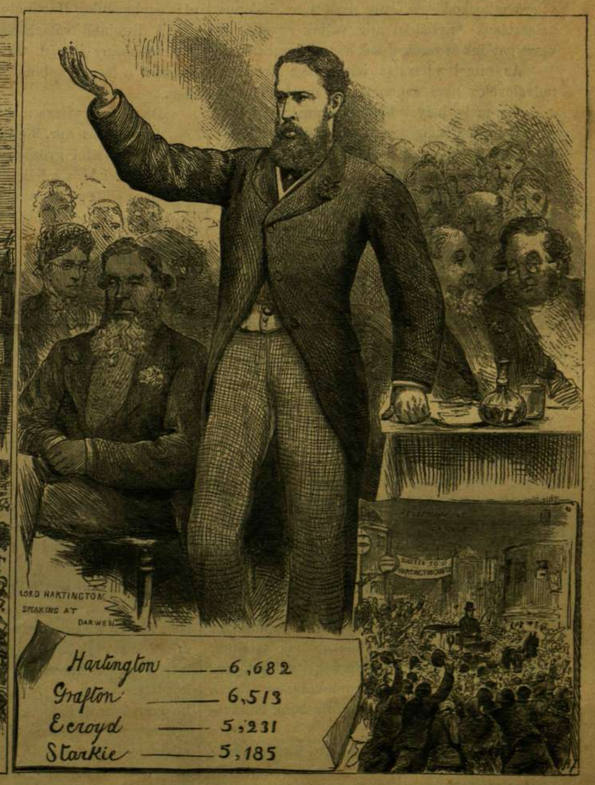

HARTINGTON BLACKBURNBAN.